

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

Projecte educatiu del centre. Curs 2019-
2020

27/04/2020

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Índex

Avaluació del centre	5
1 Aspectes generals de l'avaluació del centre	5
2 Les avaluacions externes dels centres educatius	5
2.1 El Consell Superior de l'Avaluació del Sistema Educatiu	5
2.2 La Inspecció d'Educació	6
3 L'autoavaluació dels centres educatius	8
3.1 L'autoavaluació de l'educació primària	8
3.2 L'autoavaluació a les escoles oficials d'idiomes	8
4 L'avaluació de la funció directiva	9
5 Normativa d'aplicació (avaluació de centre)	9
Convivència i clima escolar	9
1 Convivència i èxit escolar. Projecte de convivència	9
2 Protocols de centre per a la millora de la convivència	11
3 Assetjament i ciberassetjament	14
4 El centre educatiu acollidor	15
5 L'educació intercultural en un marc de diàleg i de convivència	17
6 Coeducació i promoció de la igualtat de gènere	19
7 Convivència, clima escolar i promoció del benestar i la salut mental	20
8 Normativa d'aplicació (convivència i clima escolar)	20
Cultura digital de centre	21
1 Introducció a la cultura digital de centre	21
2 El pla TAC	22
2.1 Objectius del pla TAC	22
2.2 L'aplicació telemàtica pla TAC	23
3 Aspectes organitzatius de les tecnologies digitals en el centre	24
3.1 Comissió TAC del centre	24
3.2 La coordinació TAC del centre	25

4 Ús de dispositius mòbils en el centre	26
5 Normativa d'aplicació (cultura digital de centre)	27
Documents de gestió del centre	27
1 Introducció	27
2 El projecte educatiu de centre (PEC)	28
2.1 El projecte educatiu de centre (PEC) en els instituts escola	31
3 Les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC)	31
4 El projecte de direcció	35
5 La programació general anual	38
6 La memòria anual	38
7 Acords de corresponsabilitat	39
8 Normativa d'aplicació (documents de gestió del centre)	41
Innovació pedagògica	41
1 La innovació pedagògica	41
2 Modalitats de la innovació	42
3 Àmbits de la innovació	43
4 Convocatòries de la innovació	44
5 CESIRE	45
6 Certificació de la innovació	45
7 Normativa d'aplicació (innovació pedagògica)	46
El tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic	46
1 Introducció	46
2 El projecte lingüístic	46
2.1 Els usos lingüístics del centre	47
2.2 Les decisions metodològiques i didàctiques del projecte lingüístic	48
2.3 Aspectes organitzatius del projecte lingüístic	49
3 Qüestions específiques sobre el tractament i l'ús de les llengües	50

3.1 La segona llengua estrangera	50
3.2 Els suports lingüístics complementaris	51
3.2 La participació en programes de mobilitat internacional	51
3.3.1 Auxiliars de conversa en llengua estrangera	52
3.3.2 L'atenció lingüística individualitzada en el primer ensenyament	54
3.3.3 L'atenció als alumnes de procedència estrangera	54
10 Normativa d'aplicació (el tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic)	56
Objectius prioritaris i línies estratègiques del sistema educatiu	56
1 Objectiu: la transformació i la millora educativa	57
2 Normativa d'aplicació (objectius prioritaris del sistema educatiu)	58
Participació de la comunitat educativa	58
1 La comunitat escolar	58
2 Escola i família. Corresponsabilitat i èxit educatiu	59
2.1 Aplicació informàtica Escola i família. Junts x l'Educació	60
2.2 Carta de compromís educatiu. Implicació i participació de les famílies en el procés escolar i educatiu dels fills i en el funcionament del centre	60
2.3 Participació dels pares i mares i de l'AMPA	61
2.4 Formació de les famílies	63
3 La comunitat educativa	63
4 Projectes educatius territorials	64
5 Plans educatius d'entorn	64
6 Personal funcionari docent i/o inspector jubilat col·laborador amb els centres públics i serveis educatius	66
7 Normativa d'aplicació (participació de la comunitat educativa)	67

Avaluació del centre

1 Aspectes generals de l'avaluació del centre

L'avaluació és una eina per al coneixement i la millora constant del servei educatiu. Sens perjudici del caràcter reservat de les dades que se n'obtenen, el conjunt d'actuacions d'avaluació han de proporcionar un coneixement aprofundit i interrelacionat de la realitat educativa als agents que intervenen en la seva millora.

L'avaluació ha de permetre relacionar els resultats amb els processos d'ensenyament i aprenentatge, la gestió dels recursos i els objectius que el centre es proposa, d'acord amb les característiques del context en què es desenvolupa l'acció educativa. Ha de ser especialment útil per prendre decisions que contribueixin a incrementar la qualitat de l'acció educativa que reben els alumnes.

El Departament d'Educació, d'acord amb el [títol XI](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, regula la planificació i l'aplicació de tota l'activitat avaluadora des d'una perspectiva que integra l'autoavaluació dels centres educatius i les avaluacions que duen a terme agents externs als centres.

Les modalitats d'avaluació que ha determinat el Departament d'Educació són les següents:

- Les avaluacions de l'Administració educativa.
- Les avaluacions generals del sistema educatiu.
- Les avaluacions censals i mostrals de les competències bàsiques assolides pels alumnes, que correspon desenvolupar al Consell Superior d'Avaluació.
- Les avaluacions dels centres i dels serveis educatius, que correspon efectuar a la Inspecció d'Educació.
- L'avaluació de l'exercici de la funció directiva, que correspon efectuar a la Inspecció d'Educació.
- L'avaluació de l'exercici de la funció docent, que correspon efectuar a la Inspecció d'Educació, amb la participació de la direcció dels centres.
- L'autoavaluació dels centres educatius sostinguts amb fons públics, per tal de deduir-ne les actuacions de millora que cal implementar.

2 Les avaluacions externes dels centres educatius

2.1 El Consell Superior de l'Avaluació del Sistema Educatiu

El Consell Superior d'Avaluació porta a terme les proves d'avaluació externa als alumnes de sisè curs d'educació primària i de quart curs de l'educació secundària obligatòria.

Aquestes proves són una activitat educativa i, com a tal, tenen caràcter obligatori, atès

que estan configurades com un deure dels alumnes, d'acord amb l'[article 22.1 b](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. Tots els alumnes que cursen aquests nivells educatius, excepte aquells que siguin declarats exempts segons la convocatòria de la prova, tenen l'obligació de fer-les.

Les proves de sisè de primària i de quart curs de l'educació secundària obligatòria constitueixen una de les línies de millora de l'educació a Catalunya: d'una banda, el Departament d'Educació disposa de més informació sobre la situació global a Catalunya i, de l'altra, cada centre pot valorar els seus resultats i establir mesures de millora dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

Així mateix, els resultats de les proves proporcionen una informació valuosa als centres i a les famílies en relació amb el nivell competencial assolit per cada alumne, fet que afavoreix el disseny d'estratègies pedagògiques i d'intervencions més personalitzades per facilitar la transició entre etapes, especialment en el pas de l'educació primària a l'educació secundària obligatòria.

Els centres han d'informar els pares o tutors legals dels resultats de la prova que han assolit tots els alumnes que cursen sisè curs d'educació primària o quart curs de l'educació secundària obligatòria. A més, cada centre ha d'utilitzar aquesta informació per identificar i aplicar les millores oportunes en el marc d'autonomia que permet la Llei d'educació.

En el cas dels alumnes que no puguin fer la prova en els dies establerts, el centre ha d'adoptar les mesures necessàries que permetin assegurar el compliment de les finalitats de la prova següents:

- Identificar el grau d'assoliment de les competències i coneixements bàsics de cada alumne i integrar aquesta informació dins dels processos d'avaluació de l'alumne en acabar l'etapa.
- Informar els pares o tutors legals dels resultats que han obtingut els fills, mitjançant un informe d'assoliment de les competències. Una còpia d'aquest informe ha d'estar a disposició de la Inspecció d'Educació.

Els directors dels centres educatius han de col·laborar amb el Consell Superior d'Avaluació per tal que les avaluacions externes, que avaluen el rendiment del sistema educatiu, es desenvolupin cada any en les millors condicions possibles. La Inspecció d'Educació presideix les comissions territorials i en coordina les actuacions a cada territori.

2.2 La Inspecció d'Educació

La Inspecció d'Educació ha desenvolupat tres estratègies d'avaluació de centres, que són complementàries:

- El sistema d'indicadors del centre (SIC), que té una doble finalitat: proporcionar informació útil als centres educatius per a la seva millora i facilitar informació a la

Inspecció per desenvolupar-ne la funció avaluadora.

- L'avaluació periòdica del centre (AVAC), que té en compte els rendiments educatius i les avaluacions externes dels alumnes, així com dades sobre el context socioeducatiu, les condicions d'equitat, la pràctica inclusiva i els indicadors de progrés del centre.
- L'avaluació global diagnòstica (AGD).

El sistema d'indicadors del centre (SIC), que està format per un conjunt seleccionat de dades que tenen caràcter sintètic i que faciliten informació mesurable d'un conjunt acotat de variables educatives, s'actualitza cada curs escolar i permet analitzar l'evolució del centre i d'altres centres amb característiques similars, per poder fer valoracions comparatives. Aquests indicadors del centre inclouen informació de context, de resultats i de recursos.

Entre els indicadors de resultats, s'inclouen els de les proves d'avaluació externa (de sisè de primària i de quart d'ESO) i els de les proves diagnòstiques que s'apliquen als centres en altres cursos de primària i d'ESO.

La informació referida a aquest conjunt de variables ha de servir per:

- millorar els processos d'ensenyament i aprenentatge, i els resultats acadèmics dels alumnes;
- retre comptes a la comunitat educativa a través del consell escolar del centre i a l'Administració educativa;
- aportar informació per a l'avaluació de la funció docent i l'avaluació de la funció directiva;
- aportar informació al Departament d'Educació per orientar les polítiques educatives.

Amb l'aplicació d'aquests indicadors, cada curs es disposa d'informació acumulada (històrica dels darrers cinc cursos) que permet valorar l'evolució de les millores i si aquestes són consistents.

L'avaluació periòdica de centres (AVAC) reconeix un determinat nivell d'eficiència a cada centre segons el grau d'assoliment dels objectius i l'evolució en la millora dels resultats en relació amb la mitjana d'altres centres de la mateixa tipologia. Té en compte el rendiment acadèmic, la planificació i l'assoliment dels objectius del centre, i les condicions d'equitat.

La valoració global que atorga l'AVAC pot tenir efectes en el procediment per a l'obtenció de crèdits, pel que fa al reconeixement dels estadis als professors dels centres educatius públics que hagin mostrat un determinat nivell d'implicació en la millora dels resultats del centre.

L'avaluació global diagnòstica (AGD) serveix per avaluar el conjunt del centre. Aquesta avaluació proporciona una visió panoràmica del centre, i no implica l'avaluació detallada de tots els aspectes. Es pot aplicar en els centres públics o privats que es determini.

3 L'autoavaluació dels centres educatius

En el marc d'autonomia que estableixen la [Llei d'educació](#) de Catalunya i el [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, els centres educatius que presten el Servei d'Educació de Catalunya han d'avançar en l'elaboració del seu projecte educatiu i assolir un major grau d'autonomia pedagògica, organitzativa i de gestió. Les eines per fer-ho possible són els diferents documents de planificació (PEC, projecte de direcció, programació general anual i memòria anual de centre). D'altra banda, és indispensable l'autoavaluació i el retiment de comptes.

L'autoavaluació ha de permetre que l'equip directiu i el claustre mesurin i valorin els resultats en funció del context i dels recursos de què disposen i reflexionin sobre l'eficiència del centre.

Cada curs escolar el centre ha d'elaborar la programació general anual (PGA), que ha d'incloure objectius concrets, assolibles i mesurables amb indicadors del mateix centre, d'acord amb el projecte educatiu de centre (PEC) i, en els centres públics, també amb el projecte de direcció (PdD).

Així mateix, en finalitzar el curs el centre ha de valorar l'assoliment dels objectius i fer les propostes de millora corresponents que garanteixin el cicle de millora contínua en la gestió del centre. Aquestes valoracions i propostes es recullen a la memòria anual (MA).

Alguns dels indicadors del sistema d'indicadors (SIC) són fonamentals per a aquest propòsit. Tanmateix, el centre ha d'establir els propis indicadors en relació amb els objectius que el singularitzen.

3.1 L'autoavaluació de l'educació primària

Els centres d'educació primària podran accedir als materials de la prova diagnòstica de final del cicle inicial. Aquesta, té un format globalitzador, que integra tots els àmbits que s'han d'avaluar, i s'emmarca en el context de la realitat propera als alumnes

El sentit de la prova és treballar a favor de l'autonomia pedagògica que han d'exercir els centres educatius. La prova ha estat dissenyada pel Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, en col·laboració amb la Direcció General de Currículum i Personalització.

3.2 L'autoavaluació a les escoles oficials d'idiomes

En aplicació de l'[article 55.2](#) i següents del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius, les escoles oficials d'idiomes han de dur a terme activitats relatives al seu

projecte d'avaluació interna, que s'han de centrar especialment en l'anàlisi dels resultats de les proves de certificats, a fi d'emprendre accions de millora del procés d'ensenyament i aprenentatge. A més, han de fer les corresponents activitats d'autoavaluació en l'àmbit de la gestió i de l'organització.

4 L'avaluació de la funció directiva

Per avaluar la funció directiva, la Inspecció d'Educació disposa del model AVALDIR, que és de caràcter bàsicament formatiu i que s'orienta a la millora que s'aplica durant el primer mandat.

D'acord amb el [Decret 155/2010](#), el resultat de l'avaluació del centre és un dels elements que ha de tenir en compte la Inspecció d'Educació en l'avaluació de final de mandat del director o directora. Per aquest motiu, l'autoavaluació i les avaluacions que fan els agents externs aporten informació de l'evolució del centre al llarg dels quatre cursos escolars d'exercici de la direcció, i del nivell d'eficàcia de qui l'ha dirigit.

5 Normativa d'aplicació (avaluació de centre)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, modificat pel Decret 29/2015, de 3 de març, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent (DOGC núm. 5753, de 11.11.2010)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Ordre ENS/330/2014](#), de 6 de novembre, del procediment de promoció docent per estadis (DOGC núm. 6749, de 13.11.2014)

Convivència i clima escolar

1 Convivència i èxit escolar. Projecte de convivència

L'[article 30.2](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, exposa que tots els membres de la comunitat escolar tenen el dret a convida en un bon clima escolar i el deure de facilitar-lo amb la seva actitud i conducta en tot moment i en tots els àmbits de l'activitat del centre. En aquest sentit, la [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació, estableix que tots els centres han d'elaborar un pla de convivència en el marc del seu projecte educatiu.

La [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del projecte de convivència en els centres educatius en el marc del projecte educatiu de centre, determina que el projecte de convivència s'ha

d'implementar en els centres vinculats al Servei d'Educació de Catalunya que imparteixin ensenyaments d'educació infantil, educació primària, educació secundària obligatòria i ensenyaments postobligatoris.

El projecte de convivència forma part del projecte educatiu de centre i recull les mesures de promoció de la convivència, els mecanismes i les fórmules per a la resolució pacífica dels conflictes, especialment la mediació, així com els processos i les mesures d'intervenció educativa aplicables en cas d'incompliment de les normes d'organització i funcionament del centre i d'acord amb la normativa vigent.

El projecte de convivència reflecteix les accions que els centres educatius desenvolupen per capacitar tot l'alumnat i la resta de la comunitat escolar per a la convivència i la gestió positiva dels conflictes.

Les accions que s'hi proposen s'han d'abordar des de tres nivells diferents: valors i actituds, resolució de conflictes i marc organitzatiu. Així mateix, aquestes accions han d'anar adreçades a la millora de la convivència en tres àmbits diferents: aula, centre i entorn, en el benentès que la permeabilitat entre aquests tres àmbits d'intervenció afavoreix la transferència d'aprenentatges, valors, actituds i hàbits relacionals.

Els objectius del projecte de convivència són els següents:

- Assegurar i garantir la participació, la implicació i el compromís de tota la comunitat escolar.
- Ajudar cada alumne a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.
- Potenciar l'equitat i el respecte a la diversitat dels alumnes en un marc de valors compartits.
- Fomentar la mediació escolar i la cultura del diàleg com a eina bàsica en la gestió del conflicte.
- Fomentar una cultura de la pau i la no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.

El projecte de convivència de centre ha d'incloure, almenys, els continguts següents:

1. Una concreció de la contextualització del centre recollida en el projecte educatiu, que inclogui els trets més destacats del centre i el seu entorn en relació amb els factors que poden incidir en la convivència.
2. Una diagnosi de la situació de la convivència en el centre que permeti determinar els punts forts i febles i les necessitats del centre educatiu en matèria de convivència.
3. La formulació dels objectius específics d'acord amb el projecte educatiu de centre, els objectius generals del projecte de convivència del Departament d'Educació i les necessitats detectades.
4. La formulació dels indicadors d'avaluació que permeten conèixer el grau d'assoliment dels objectius específics.
5. La concreció de les mesures de prevenció, detecció i intervenció educatives orientades a aconseguir els objectius específics. Aquestes mesures han d'estar

temporalitzades.

6. La concreció de protocols de prevenció, detecció i intervenció davant situacions de conflictes greument perjudicials per a la convivència.

Els centres educatius han de constituir una comissió de convivència que ha de tenir entre les seves funcions col·laborar en la planificació, l'aplicació i el seguiment del projecte de convivència. Les normes d'organització i funcionament del centre han de determinar el nombre de representants de cada sector de la comunitat escolar que han de formar-ne part i el procés d'elecció.

La Resolució ENS/585/2017 recull també altres aspectes rellevants pel que fa a l'elaboració i l'aprovació del projecte de convivència, el seguiment o l'avaluació.

Per a l'elaboració i desenvolupament del projecte de convivència, el Departament d'Educació posa a l'abast de tots els centres educatius una aplicació informàtica amb elements de diagnosi, orientacions i recursos. Els centres públics tenen disponible l'aplicació informàtica al [Portal de centres](#). Els centres privats, els de titularitat d'altres departaments o els de titularitat municipal tenen disponible l'aplicació informàtica al [Portal de centres d'altres titularitats](#). Així mateix, el Departament facilitarà formació específica per a l'elaboració del Projecte de convivència en el marc dels plans de formació de zona (PFZ).

D'acord amb la Resolució ENS/585/2017, de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del projecte de convivència en els centres educatius en el marc del projecte educatiu de centre, determina que tots els centres educatius del Servei d'Educació de Catalunya han de tenir implementat durant aquest curs 2019-2020 el projecte de convivència en el marc del seu projecte educatiu.

2 Protocols de centre per a la millora de la convivència

La [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del projecte de convivència en els centres educatius dins el marc del projecte educatiu de centre, explicita a l'apartat 6 de l'annex els continguts d'aquest projecte, un dels quals és la concreció de protocols de prevenció, detecció i intervenció enfront de situacions de conflictes greument perjudicials per a la convivència.

Els centres educatius, a partir del debat i la reflexió comunitària, poden adaptar a la seva realitat i necessitats específiques els protocols per a la millora de la convivència del Departament d'Educació.

Les mesures i actuacions que se'n derivin s'han d'incorporar, així com la resta de mesures que configuren el projecte de convivència, en la programació general anual i en els documents de gestió de centre que es considerin oportuns. Els resultats del seguiment i, si escau, les propostes de millora, s'han d'incloure en la memòria anual del centre.

Els protocols per a la millora de la convivència del Departament d'Educació són els següents:

- [Protocol d'intervenció en cas de conflicte greu](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront de l'assetjament escolar a persones LGBTI](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció de la violència masclista entre l'alumnat](#)

En col·laboració amb altres departaments, també s'han elaborat els protocols següents per a la millora de la convivència:

- [Protocol d'actuació entre els departaments de Treball, Afers Socials i Famílies i d'Ensenyament de detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu](#)
- [Protocol d'actuació entre el Departament de Benestar Social i Família i el Departament d'Ensenyament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya per garantir una intervenció coordinada en situacions de conflicte, assetjament escolar o comissió d'una infracció penal denunciada en les quals estiguin implicats menors de catorze anys](#)
- [Protocol d'actuació amb menors de catorze anys en situacions de conflicte o comissió d'una infracció penal](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant conductes d'odi i de discriminació](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització als centres educatius](#)
- [Protocol de detecció i intervenció enfront dels NGJOV \(Nous Grups de Joves Organitzats i Violents\)](#)

Els centres públics tenen disponibles els protocols per a la millora de la convivència al [Portal de centre](#).

Els centres privats, els de titularitat d'altres departaments o els de titularitat municipal tenen disponibles els protocols per a la millora de la convivència al [Portal de centre d'altres titularitats](#).

Els protocols de centre per a la millora de la convivència han de preveure els nivells d'actuació següents:

Nivell preventiu

En la part preventiva aquests protocols han de recollir les actuacions i mesures que el centre porta a terme per desenvolupar els valors i les actituds que contribueixen a crear un bon clima escolar i a capacitar tots els alumnes i la comunitat escolar en el foment de la convivència així com per minimitzar els factors de risc vinculats a determinades conductes, greument perjudicials per a la convivència.

Els protocols per a la millora de la convivència del Departament ofereixen actuacions, estratègies i recursos que els centres educatius poden adaptar segons la seva realitat i necessitats específiques.

Nivell de detecció i valoració

Els protocols han d'incloure indicadors que permetin, a qualsevol membre de la comunitat educativa, detectar conductes o situacions greument perjudicials per a la convivència. A més, han de recollir els mecanismes de valoració que confirmin o descartin qualsevol sospita de conducta o situació greument perjudicial.

Els protocols per a la millora de la convivència del Departament inclouen els indicadors específics que el centre ha de recollir en els protocols de centre per a la millora de la convivència, i que pot completar si ho considera oportú.

Nivell de notificació o derivació

Els protocols han d'incloure també els mecanismes de notificació o derivació a les instàncies administratives pertinents.

Davant de conductes o situacions greument perjudicials per a la convivència els centres educatius han de fer el següent:

- a. Comunicar a la Inspecció d'Educació qualsevol cas d'assetjament, ciberassetjament, odi i discriminació, conflicte greu, possible maltractament infantil i adolescent o abús sexual, pertinença o captació d'algun alumne per part de nous grups de joves organitzats i violents (NGJOV) o altres grups amb conductes radicalitzades i violentes, així com qualsevol altra conducta o situació greument perjudicial per a la convivència.
- b. Notificar als serveis territorials o al Consorci d'Educació de Barcelona els casos de maltractament infantil i adolescent o abús sexual comesos per personal docent, professionals d'atenció educativa, personal d'administració i serveis o altres professionals que intervenen en l'àmbit escolar. També cal comunicar a aquestes instàncies la possible pertinença o captació d'un alumne per part de nous grups de joves organitzats i violents (NGJOV) o altres grups amb conductes radicalitzades i violentes.
- c. Notificar a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) els casos de maltractament infantil i adolescent o abús sexual quan es tingui coneixement d'un possible desemparament de l'infant o adolescent.
- d. Posar en coneixement del Ministeri Fiscal i/o policia de proximitat qualsevol fet que pugui ser constitutiu de delictes o falta que es pugui perseguir penalment comès per qualsevol persona de la comunitat educativa en el centre o en relació directa amb la seva activitat.

Així mateix, cal comunicar sempre als serveis socials bàsics qualsevol situació de risc o desemparament d'un infant o adolescent.

Nivell d'intervenció

Aquests protocols han d'incloure, a més de les mesures correctores i sancionadores que cal dur a terme davant les faltes o conductes greument perjudicials per a la convivència, les mesures educatives oportunes:

- actuacions educatives i reparadores adreçades a tots els alumnes, tant als implicats en un conflicte (alumnes agressors i alumnes agredits) com a la resta del grup classe (alumnes observadors);
- mesures d'informació, suport i orientació a les famílies.

Els protocols per a la millora de la convivència publicats pel Departament d'Educació ofereixen actuacions, estratègies i recursos per cadascuna de les fases de la intervenció que els centres educatius poden adaptar segons la seva realitat i necessitats específiques.

Cada centre ha de gestionar les situacions potencialment conflictives tenint en compte els criteris pedagògics del seu projecte educatiu i en el marc de la normativa vigent. Pot disposar també de l'assessorament dels professionals dels serveis educatius i, si escau, de la Inspecció d'Educació. En els casos particularment complexos o que no es puguin resoldre pels canals ordinaris, qualsevol membre de la comunitat escolar pot adreçar-se a la Unitat de Suport a la Convivència Escolar del Departament, que ofereix assessorament telefònic i també presencial en el cas que els serveis territorials ho considerin necessari (telèfon 935 516 968 i adreça electrònica info.ensenyament@gencat.cat).

3 Assetjament i ciberassetjament

La Llei 12/2009, del 10 de juliol de 2009, d'educació, en l'[article 33](#) insta el Govern i el Departament d'Educació a adoptar les mesures necessàries per a prevenir les situacions d'assetjament escolar i, si s'escauen, afrontar-les de manera immediata.

D'altra banda, la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, en el seu [article 90](#), sobre protecció en l'àmbit de l'educació, insta les administracions públiques a impulsar el desenvolupament d'actuacions adreçades al conjunt de la comunitat educativa que permetin prevenir, detectar i eradicar el maltractament a infants i adolescents, els comportaments violents, l'assetjament escolar i la violència masclista.

Per tot això i per donar resposta a la preocupant situació que els processos d'assetjament entre iguals generen en el si de la nostra societat i en concret entre els nostres infants i joves, una situació que, d'altra banda, s'ha vist intensificada en els darrers anys per l'increment de l'ús de les tecnologies, el Departament posa a l'abast dels centres el [Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals](#).

Així mateix, la [Llei 11/2014](#), del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, explica en el seu article 12, sobre educació, que s'ha de promoure el

desplegament efectiu de plans de convivència amb un èmfasi especial en les mesures de prevenció i d'actuació contra l'assetjament de què poden ésser objecte les persones LGBTI en el medi escolar.

En aquest sentit, el Departament d'Educació posa a l'abast dels centres el [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront de l'assetjament escolar de les persones LGBTI](#).

Aquests protocols ofereixen orientacions i recursos per a la prevenció, detecció i intervenció, a més d'un circuit marc que vol donar coherència i facilitar la coordinació de les accions dels diferents agents educatius.

En les situacions d'assetjament i ciberassetjament és necessari comptar amb la corresponsabilitat de les famílies i és per això que el Departament ha elaborat guies i materials formatius disponibles al web Família i Escola: Junts x l'Educació.

Amb tot, la necessitat d'implicar tots els sectors de la comunitat escolar donant als alumnes major protagonisme en la detecció i l'ajuda entre iguals, justifica la creació del programa d'innovació pedagògica #aquiproubullying de prevenció, detecció i intervenció enfront de l'assetjament entre iguals. La convocatòria per a la selecció de centres interessats es publicarà conjuntament amb la resta de programes d'innovació del Departament a l'apartat d'innovació del web de la XTEC.

Amb el programa d'innovació pedagògica #aquiproubullying, el Departament d'Educació pretén posar a l'abast dels centres formació, estratègies i recursos necessaris per elaborar un projecte de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament amb la participació de tota la comunitat escolar, especialment dels alumnes, que actuarà com a agent actiu i compromès en la lluita contra l'assetjament, alhora que adquireix les actituds i els valors propis de la competència social i ciutadana.

4 El centre educatiu acollidor

L'acollida és el conjunt sistemàtic d'actituds i actuacions que el centre posa en funcionament per guiar la incorporació òptima dels membres nous de la comunitat educativa en la vida i la cultura quotidianes. En aquest sentit l'acollida no s'ha d'entendre com un fet puntual, sinó com un procés continu al llarg de tota l'etapa escolar.

D'acord amb el [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, el desenvolupament de polítiques inclusives en els centres parteix del desenvolupament d'una escola per a tots i totes, que organitzi de manera adequada els recursos per garantir l'atenció a la diversitat des de projectes educatius que considerin l'acollida i la participació dels alumnes i les famílies, i en els quals es planifiquin les mesures i els suports minimitzant les barreres d'accés amb què es podria trobar qualsevol alumne.

Per crear cultures inclusives és imprescindible un diàleg permanent i renovat dins l'escola i amb l'entorn amb voluntat de promoure una comunitat educativa acollidora i col·laboradora que valora tots i cadascun dels alumnes, a la vegada que crea al seu voltant altes expectatives d'èxit.

Els processos d'acollida mereixen una atenció especial dins el projecte de convivència del centre, perquè afavoreixen l'enriquiment de tots els membres del centre: es relacionen, es coneixen, creen vincles i progressen plegats. En aquests processos també cal preveure els criteris pels quals s'estableixen els grups classe dels alumnes que inicien el segon cicle d'educació infantil, el primer curs d'educació primària i el primer curs d'educació secundària obligatòria. Entre aquests criteris que estableix cada centre educatiu cal preveure l'escolarització de germans bessons, essent prou flexibles per tenir en compte també l'opinió de les famílies.

L'arribada de famílies d'alumnes amb necessitats educatives especials, de famílies nouvingudes i d'altres en risc d'exclusió social, conjuntament amb la gran mobilitat d'alumnes en els centres, han posat en evidència, també, la importància dels processos d'acollida. Aquests processos d'acollida han d'anar adreçats, per tant, a tots els alumnes, a les famílies, als docents ([article 77](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació) i al personal d'administració i serveis, fent una atenció especial a les persones més vulnerables de qualsevol d'aquests col·lectius.

Cal remarcar que és imprescindible tenir en compte l'aspecte emocional de l'acollida inicial, especialment en el cas dels alumnes amb necessitats educatives tan especials com específiques, per reduir l'estrès que suposa l'arribada a un entorn de relació i d'aprenentatge completament nou.

D'altra banda, d'acord amb l'[article 2](#) del títol preliminar de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, els processos d'acollida s'han de regir pels principis de la igualtat d'oportunitats i la integració de tots els col·lectius. Així mateix, d'acord amb els articles [10](#) i [81](#) de la mateixa Llei, els centres han de proporcionar una acollida personalitzada als alumnes nouvinguts.

El projecte lingüístic ha de preveure els aspectes d'acollida que serveixen per promoure l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana com a instrument de comunicació en un context multilingüe i on es pot establir un tractament de les llengües que doni resposta a la situació sociolingüística dels alumnes. El reconeixement d'aquest context multilingüe garanteix la igualtat d'oportunitats i el respecte a la diversitat lingüística i cultural i la cohesió social.

La programació general anual del centre ha d'incloure les actuacions d'acollida per a tots els membres de la comunitat escolar, i també els processos d'acollida que es facin en col·laboració amb l'entorn.

L'acció tutorial dels equips de centre ha de garantir la planificació de l'orientació educativa entre etapes i l'acompanyament educatiu dels processos d'acollida i d'integració escolar i social de tots els alumnes.

El Departament posa a l'abast de tots els centres eines i recursos per facilitar els processos d'acollida:

- Aplicació informàtica per a l'elaboració del projecte de convivència: Acollida
- Aplicació informàtica per a l'elaboració del projecte Escola i Família. Junts x l'Educació: Acollida per a les famílies

Els centres públics disposen de les aplicacions informàtiques dels projectes educatius al [Portal de centre](#).

Els centres privats, els de titularitat d'altres departaments o els de titularitat municipal tenen disponible les aplicacions informàtiques dels projectes educatius al [Portal de centre d'altres titularitats](#).

5 L'educació intercultural en un marc de diàleg i de convivència

L'[educació intercultural](#) és una resposta pedagògica a l'exigència de preparar ciutadans que puguin desenvolupar-se en una societat plural i democràtica i té com a finalitat última la igualtat en drets, deures i oportunitats de totes les persones.

La [Resolució del Parlament Europeu de 19 de gener de 2016](#) insta a promoure en el terreny educatiu un enfocament intercultural i basat en valors per promoure el respecte mutu, els principis ètics, la diversitat, la inclusió i la cohesió social.

El model intercultural català, que recull les darreres recomanacions d'institucions internacionals i l'experiència desenvolupada en els darrers anys, està basat en el desenvolupament equilibrat de les actuacions que donen resposta a aquest tres eixos:

Equitat

Ens referim a la igualtat d'oportunitats, tant en l'accés com en el procés, i les altes expectatives envers tots els alumnes. En aquest sentit, cal recordar que l'educació ha estat i ha de seguir sent un element imprescindible d'ascens social.

Per promoure l'equitat, el centre educatiu hauria de:

- Portar a terme un procés d'acollida gradual i ben seqüenciat en el temps.
- Establir un bon clima relacional.
- Afavorir la participació i la implicació en el centre de tots els seus membres.
- Promoure la competència intercultural de tots els membres de la comunitat escolar, entesa com el conjunt d'habilitats cognitives, ètiques i pràctiques necessàries per viure i actuar amb autonomia i eficàcia en un context social multicultural.
- Promoure la formació del professorat en educació intercultural.
- Promoure la participació de les famílies per afavorir-ne la implicació en el procés educatiu dels seus fills.

Reconeixement de la diferència

Ens referim al reconeixement i el valor de la diferència com una forma d'igualar-nos en dignitat, però també de créixer i conèixer sumant des de les singularitats que tots tenim. Només és possible generar vincles i filiacions reconeixent-nos com a iguals quant a

drets i obligacions, com a persones que formem part d'un projecte comú.

Per promoure el reconeixement de la diferència, el centre educatiu hauria de:

- Potenciar un currículum intercultural que faci aflorar la diversitat existent a les aules, incorporant visions universals, representatives, plurals i contrastades.
- Acompanyar i fer actuacions educatives per a infants i joves en el procés de construcció de la seva identitat, de múltiples pertinences mitjançant:
- El foment de l'esperit crític pel que fa a la valoració de la pròpia cultura i la dels altres.
- La creació d'espais de reflexió i interacció.
- La gestió de les emocions.
- El reconeixement i la valoració de la diferència.
- El foment de l'expressió identitària.
- Planificar actuacions de reconeixement de les llengües familiars dels alumnes i la diversitat lingüística, fomentant l'aprenentatge de les llengües d'origen.
- Gestionar les manifestacions de la diversitat cultural i de creences en el centre des del reconeixement i la valoració, en un marc de valors compartits.

Valors i elements compartits

Ens referim a la promoció i interiorització dels valors democràtics, els drets humans i altres valors i elements que configuren la nostra identitat col·lectiva.

Per promoure els valors i elements compartits, el centre educatiu hauria de:

- Educar en els valors propis d'una societat democràtica.
- Remarcar els elements que ens fan més iguals que diferents.
- Fomentar la llengua catalana com a eina comunicativa comuna i de cohesió.
- Fomentar la participació dels alumnes en les activitats del centre, les activitats extraescolars i en el teixit associatiu de l'entorn com a element necessari per generar espais d'interacció, compartir valors i construir un futur cohesionat.

Només des d'un treball equilibrat d'aquests tres eixos es pot garantir l'èxit educatiu de l'alumnat i la cohesió social.

Per desenvolupar l'educació intercultural, el Departament d'Educació ha de facilitar als centres tallers impartits pels assessors LIC.

Així mateix, el Departament posa a l'abast dels centres els següents recursos:

- [Document per a l'elaboració del projecte de convivència](#). Per al tema d'educació intercultural hi trobareu instruments de diagnòsi, orientacions i recursos per treballar des d'una perspectiva intercultural a l'aula, el centre i l'entorn.
- [Interculturalitat a les àrees del currículum](#). En aquest document trobareu com desenvolupar un currículum intercultural des de diferents àrees amb exemples de programacions concretes.
- [Guia per al respecte a la diversitat de creences als centres educatius de Catalunya](#)

, editada pel Departament de Governació i Relacions Institucionals i pel Departament d'Educació, ofereix orientacions, recursos i bones pràctiques per gestionar la diversitat religiosa en els centres educatius. També recull els principis bàsics d'actuació, la normativa relacionada i unes fitxes sobre els aspectes més rellevants de les confessions religioses presents a Catalunya.

6 Coeducació i promoció de la igualtat de gènere

Els centres educatius han de promoure la igualtat d'oportunitats dels alumnes; incorporar la perspectiva de gènere a l'acció educativa; prevenir i gestionar comportaments i actituds discriminatoris per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i orientació afectivosexual i potenciar-ne el reconeixement, la cooperació i el respecte mutu. Aquests objectius queden recollits en el [Pla per a la igualtat de gènere del sistema educatiu](#), aprovat pel Govern el 20 de gener de 2015.

Aquests principis han d'informar el projecte educatiu del centre, amb la incidència corresponent en les programacions d'aula i en les activitats educatives.

En el procés educatiu, els centres han de garantir especialment:

- la promoció d'un llenguatge verbal i gràfic que tracti equitativament ambdós sexes,
- l'ús no sexista dels espais educatius del centre,
- la utilització de llibres de text i materials didàctics i curriculars que promoguin un tracte no sexista,
- la incorporació als continguts curriculars de la perspectiva de gènere, dels sabers de les dones al llarg de la història i de les tasques de cura envers les persones i els espais indistintament per part d'ambdós sexes,
- l'orientació professional i acadèmica no estereotipada i sense discriminacions sexuals ni socials,
- la constitució d'un entorn amable i segur perquè tant els alumnes com els professors puguin viure de manera natural la seva orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere,
- la potenciació d'una educació afectiva que afavoreixi la construcció d'una sexualitat positiva i saludable,
- la gestió positiva de situacions de conflicte vinculades a comportaments i actituds de caràcter sexista o per motiu d'identitat de gènere o d'orientació afectivosexual.

Els consells escolars de cada centre han de designar una persona entre els seus membres per impulsar mesures educatives que fomentin la igualtat real i efectiva entre homes i dones, d'acord amb el que s'estableix en l'[article 126.2](#) de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. El Departament d'Educació proporciona accions de formació a les persones designades perquè puguin desenvolupar les seves funcions en condicions òptimes.

La constitució al centre d'una comissió de coeducació, polítiques de gènere i d'igualtat

d'oportunitats poden afavorir la implementació d'actuacions coeducatives i la implicació de la comunitat educativa.

El Departament d'Ensenyament posa a l'abast de tots els centres eines i recursos per treballar la coeducació i la igualtat de gènere mitjançant el següent:

- L'àmbit de currículum i orientació del [web de la XTEC](#), on hi ha un apartat de coeducació i igualtat de gènere que recull propostes formatives, educatives i recursos.
- L'aplicació informàtica per a l'elaboració del projecte de convivència que ofereix una diagnosi i orientacions i recursos sobre el tema de coeducació, disponible per als centres públics al [Portal de centre](#) i per als centres privats, els de titularitat d'altres departaments o els de titularitat municipal, al [Portal de centres d'altres titularitats](#).
- D'altra banda, a l'espai Igualtat de gènere dels portals de centres ([Portal de centres del Departament](#) i [Portal de centres d'altres titularitats](#)), tots els professionals dels centres educatius poden trobar informació sobre les polítiques d'igualtat del Departament.

7 Convivència, clima escolar i promoció del benestar i la salut mental

L'[article 44](#) de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, exposa que qualsevol infant o adolescent té dret a rebre els efectes beneficiosos de la protecció de la salut, que s'expressa en el dret a desenvolupar-se en entorns saludables, tant en l'àmbit públic com en l'àmbit privat.

Tenir cura del projecte de convivència, l'acolliment, l'educació intercultural, la promoció de la igualtat de gènere i l'equitat representa l'adopció d'un enfocament integral de tota l'organització per a la promoció del benestar social i emocional dels alumnes, per nodrir-ne i estimular-ne el sentit d'autoestima i d'autoeficàcia i promoure comportaments positius que impedeixin qualsevol forma d'intimidació o violència, en resum, promoure la salut mental.

Aquestes mesures i actuacions també afecten de forma positiva tots els membres de la comunitat escolar: docents, personal de suport educatiu, personal d'administració i serveis i a famílies.

Les actuacions relacionades amb la convivència i el clima escolar es poden enfortir si estan coherentment vinculades i coordinades amb el desenvolupament de les competències bàsiques en l'àmbit de l'educació en valors (educació primària) i en l'àmbit de cultura i valors (educació secundària obligatòria).

8 Normativa d'aplicació (convivència i clima escolar)

- [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació (BOE núm. 106, de 4.5.2006).

- [Llei 5/2008](#), de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista (DOGC núm. 5123, de 02.05.2008)
- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009).
- [Llei 14/2010](#), del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (DOGC núm. 5641, de 2.6.2010).
- [Llei 11/2014](#), del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia (DOGC núm. 6730, de 17.10.2014).
- [Llei 17/2015](#), de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes (DOGC núm. 6919, de 23.07.2015).
- [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017).
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010).
- [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent (DOGC núm. 5753, d'11.11.2010).
- [Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica (DOGC núm. 6966, de 30.09.2015).
- [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de Convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte Educatiu de Centre (DOGC núm. 7336, de 17.03.2017).
- [Resolució ENS/793/2018](#), de 13 d'abril, per la qual es dona continuïtat al Programa d'innovació pedagògica #aquiproubullying de prevenció, detecció i intervenció enfront de l'assetjament entre iguals i s'obre convocatòria pública per a la selecció de centres educatius interessats a formar-ne part (DOGC núm. 7605, de 24.4.2018).

Cultura digital de centre

1 Introducció a la cultura digital de centre

L'assoliment de la competència digital per part dels alumnes és la raó per la qual els centres educatius han de definir i actualitzar, de manera periòdica, l'estratègia sobre l'ús de les tecnologies digitals tant en el procés d'ensenyament i aprenentatge com en el conjunt de les actuacions i interaccions del centre amb la comunitat educativa.

Els decrets de currículum ([Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, i [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria) han incorporat el desplegament de la competència digital d'acord amb el plantejament recollit als documents [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Educació primària](#) i [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Educació secundària obligatòria](#). Per tant, és

necessària una revisió i actualització de les pràctiques educatives que es duen a terme en el centre, per assegurar que s'atenen, en les programacions didàctiques, les quatre dimensions que conformen la competència digital:

1. Instruments i aplicacions
2. Tractament de la informació i organització dels entorns de treball i aprenentatge
3. Comunicació interpersonal i col·laboració
4. Ciutadania, hàbits, civisme i identitat digital

Per fer-ho possible cal un govern de les tecnologies que incorpori aspectes pedagògics, de formació i organitzatius del mateix centre.

Com a instrument per formalitzar aquest govern, en el marc del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, i del projecte educatiu del centre, cal una planificació a curt, mitjà i llarg termini perquè el procés de desplegament de la competència digital es desenvolupi de manera harmònica.

D'altra banda cal tenir en compte aspectes de protecció de dades i drets d'imatge en la publicació i ús de dades en els diferents formats en l'activitat diària i en espais virtuals i xarxes.

2 El pla TAC

Els criteris que fan referència a l'organització i als usos pedagògics de les tecnologies digitals en el centre s'han de recollir en el projecte educatiu. La concreció de les aplicacions i els usos de les tecnologies s'han d'incorporar als diversos documents de gestió del centre: normes d'organització i funcionament, programació general anual, memòria, etc.

Així, és convenient que el projecte de direcció formuli propostes concretes en relació amb l'actualització dels usos de les tecnologies digitals i l'impuls d'activitats STEM (acrònim que fa referència a les disciplines acadèmiques de ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques) i promogui estratègies orientades a millorar l'assoliment de la competència digital dels alumnes.

El pla TAC del centre és l'instrument que facilita la planificació en els aspectes organitzatiu, pedagògic i tecnològic, i assigna les responsabilitats associades dins del claustre de professors. Correspon al director o directora del centre impulsar i liderar el desenvolupament del pla TAC i vetllar per la seva aplicació i avaluació. El Departament d'Educació ha d'aportar orientacions i instruments perquè s'implementi correctament. La creació del pla TAC ha de ser resultat d'un treball en equip i consensuat de desplegament de les tecnologies digitals, del pla de formació associat, la comunicació i la gestió interna i externa i l'avaluació a partir de les evidències per a la millora constant del pla TAC.

2.1 Objectius del pla TAC

Els objectius del pla TAC de centre són, entre d'altres:

- Planificar el desplegament i la inserció de les TIC en els àmbits educatiu, administratiu i comunicatiu.
- Promoure l'assoliment de la competència digital de tots els alumnes.
- Promoure l'assoliment de la competència digital docent de tots els professors.
- Impulsar els usos curriculars de les tecnologies digitals i fer-ne el seguiment i l'avaluació.
- Assignar responsabilitats compartides en la gestió de la tecnologia en el centre.
- Vetllar pel compliment de la normativa en els usos de la tecnologia, especialment en allò que s'estableix a la [Llei orgànica 15/1999](#), de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD), i a la [Llei de propietat intel·lectual](#) (LPI).
- Establir criteris per definir les prioritats de dotació dels recursos tecnològics i d'assessorament i de formació dels docents.
- Establir mesures per garantir la inclusió digital de tots els alumnes i evitar-ne així la fractura digital.
- Establir la presència del centre a Internet (Portal del centre, plataforma virtual).
- Establir mesures de protecció dels alumnes de continguts inadequats en l'accés a Internet, tant dels equipaments del centre com dels personals dels alumnes.

La millora i redisseny del Pla TAC ha de partir de la reflexió i la presa de decisions a partir de l'avaluació de les evidències que comporta el desplegament dels objectius.

2.2 L'aplicació telemàtica pla TAC

Per facilitar la redacció i el desplegament del pla TAC, el Departament posa a disposició dels centres educatius l'aplicació telemàtica Pla TAC, amb accés des del [Portal de centres del Departament](#) i el [Portal de centres d'altres titularitats](#) (Projectes educatius > Pla TAC). Tots els directors de centres públics hi tenen accés amb l'usuari GICAR (ATRI) i, els dels centres d'altres titularitats, des del sistema GUAC. Els directors poden donar d'alta a l'aplicació els professors del seu centre que determinin que hi han de ser.

L'aplicació permet efectuar una diagnosi del centre al voltant dels cinc temes següents, per a cadascun dels quals s'han considerat tres àmbits de referència (aula, centre i entorn):

1. Estratègia, lideratge i gestió
2. Usos curriculars
3. Competència digital docent
4. Seguiment, avaluació i millora
5. Infraestructures i serveis digitals

A partir de la diagnosi, l'aplicació assenyala els punts forts i febles i fa d'assistent en el

desenvolupament de la planificació dels objectius, les actuacions i els indicadors d'assoliment dels objectius, tot permetent desar les diferents versions del pla TAC al llarg del temps, amb la generació d'informes en format PDF i Word.

És recomanable revisar anualment el pla TAC i establir objectius específics amb indicadors d'assoliment i actuacions realistes per avançar de manera coherent i sostenible en la implementació de les tecnologies digitals al centre.

Com a element que pot contribuir a la visió compartida del paper de les tecnologies digitals en el centre i propiciar l'adopció d'usos curriculars consensuats, el Departament fa l'oferta d'un itinerari formatiu guiat a través de la modalitat de formació interna de centre (FIC), que pot ajudar a desenvolupar i consolidar el pla TAC. Aquests materials formatius, per a l'[educació primària](#) i l'[educació secundària](#), són accessibles de forma oberta a l'entorn Ateneu.

Amb l'objectiu de formar els equips directius en el lideratge de la planificació de les tecnologies digitals a través de l'elaboració i seguiment del pla TAC, el Departament ofereix el curs telemàtic "Lideratge de la transformació digital del centre".

La documentació relacionada amb l'elaboració del pla TAC (Recomanacions per a l'elaboració del pla, manual d'ús de l'aplicació, recursos TAC, plantilles, exemples d'informe, etc.) es pot consultar a l'apartat [Pla TAC](#) del web de la XTEC.

3 Aspectes organitzatius de les tecnologies digitals en el centre

La importància de l'ús de les tecnologies digitals i dels recursos digitals per afavorir la millora de la qualitat dels processos d'ensenyament i aprenentatge, de la competència digital i dels resultats escolars en general, tenint en compte la inclusió digital de tots els alumnes, requereix l'adaptació de l'estructura i del funcionament del centre en base al seu context real i seguint les consideracions del decret d'inclusió, per garantir l'èxit educatiu de tots els alumnes.

3.1 Comissió TAC del centre

El centre ha de constituir una comissió TAC, integrada, com a mínim, per algun membre de l'equip directiu, pel coordinador o coordinadora TAC del centre i pels professors de diferents cursos, cicles, departaments o seminaris, amb els objectius següents:

- Promoure, concretar i desplegar el pla de tecnologies digitals i fer-ne el seguiment en el marc del projecte educatiu de centre.
- Revisar periòdicament les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC) per tal d'adequar-les als usos i a la normativa sobre privacitat i protecció de dades que el centre faci de les tecnologies digitals i dels dispositius personals dels alumnes.

- Coordinar la integració de les tecnologies digitals en les programacions curriculars.
- Vetllar pel desplegament curricular de la competència digital de l'alumne.
- Promoure l'ús de les tecnologies digitals en la pràctica educativa a l'aula, especialment en activitats STEM.
- Vetllar per l'optimització de l'ús dels recursos tecnològics del centre.
- Vetllar perquè es garanteixi la inclusió digital de tots els alumnes en els centres.
- Promoure l'aplicació de mesures de protecció de continguts inadequats en l'accés a Internet, tant dels equipaments del centre com dels [personals dels alumnes](#).
- Dinamitzar la presència a Internet del centre (portal, EVA, blog, etc.).
- Establir el sistema de comunicació digital del centre amb les famílies i vetllar perquè es compleixi.
- Vetllar per l'aplicació de les polítiques de privacitat i seguretat de les dades i les infraestructures digitals del centre educatiu.
- Vetllar perquè les famílies rebin la informació sobre les normes del centre pel que fa als dispositius digitals (usos, [control parental](#), etc.).
- Tenir cura que els materials digitals difosos pel centre, que siguin accessibles en línia, respectin els drets d'autoria i les llicències d'ús dels diferents elements que els integren (imatges, esquemes, textos, àudio, vídeo, etc.).

Aquesta comissió es pot ampliar per a temes concrets amb la participació de més membres del claustre de professors o per la creació de subcomissions de treball.

3.2 La coordinació TAC del centre

Les NOFC poden establir la figura d'un coordinador o coordinadora TAC com a responsable d'aquesta gestió, atesa la complexitat que implica la gestió coordinada de les tecnologies digitals en un centre educatiu. Les funcions principals del coordinador o coordinadora TAC són les següents:

- Assessorar els professors del centre en l'ús didàctic de les tecnologies digitals i en la dimensió STEM d'aquestes, així com orientar-los sobre la formació en competències digitals, amb la col·laboració dels serveis educatius de la zona.
- Assessorar el director o directora, els professors i el personal d'administració i serveis del centre en l'ús de les aplicacions de gestió acadèmica, econòmica i administrativa del Departament.
- Vetllar pel manteniment de les instal·lacions i dels equipaments digitals del centre.
- Vetllar pel compliment de la reglamentació normativa i els estàndards tecnològics.
- Utilitzar preferentment programari i recursos digitals en català, d'acord amb el que estableix l'[article 20](#) de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.
- Tenir cura dels criteris d'accessibilitat per seleccionar els recursos digitals als espais web del centre.
- Incorporar la identificació gràfica adaptada al Programa d'identificació visual de la Generalitat de Catalunya als espais web del centre.

- Fer el seguiment dels serveis TIC, mitjançant les aplicacions disponibles a aquest efecte, en el marc de l'actual model TIC de la Generalitat de Catalunya.
- Vetllar perquè tot el programari instal·lat en cadascun dels ordinadors del centre tingui la llicència legal d'ús corresponent.
- Utilitzar formats basats en estàndards oberts per a l'intercanvi de documents electrònics.
- Altres funcions que el director o directora del centre li encomani d'acord amb les directrius del Departament d'Educació.

4 Ús de dispositius mòbils en el centre

La universalització dels dispositius mòbils i el seu elevat potencial educatiu fan que els centres puguin incloure l'ús d'aquests dispositius mòbils (tauletes gràfiques o telèfons intel·ligents) en processos d'ensenyament i aprenentatge, i també com a element de comunicació amb la comunitat escolar.

La utilització de telèfons intel·ligents en activitats acadèmiques requereix un codi de conducta que potencii la convivència en el centre i minimitzi els aspectes disruptius. En aquest sentit, el març de 2015 el Consell Escolar de Catalunya va aprovar el document [Les tecnologies mòbils en els centres educatius](#), que ofereix un marc de reflexió i elements per regular-ne l'ús en els centres.

Saber utilitzar responsablement aquests dispositius forma part de la competència digital que els alumnes han d'adquirir; han de desenvolupar pautes de comportament responsable, segur i legal i, si escau, donar compte de les seves accions. En aquest sentit, la incorporació dels dispositius mòbils als centres educatius comporta la necessitat de definir orientacions precises sobre el seu bon ús. Aquest ús, per tant, pot ser diferenciat en funció de l'espai i del moment, la qual cosa s'ha de determinar i indicar de forma clara en el recinte escolar.

Les pautes d'ús responsable de dispositius mòbils que s'estableixin al centre han de quedar recollides documentalment, i les han de conèixer alumnes i famílies mitjançant la carta de compromís educatiu o qualsevol altre document específic que elabori el centre amb aquesta finalitat.

Les orientacions i criteris per tractar l'ús dels dispositius mòbils en els centres han de tenir en compte, entre d'altres, els aspectes següents:

1. El potencial d'aquests dispositius per adquirir la competència digital.
2. Incorporar els usos curriculars d'aquests dispositius en el pla TAC.
3. Regular-ne l'ús en funció dels espais i dels moments per a tota la comunitat educativa (alumnes, professors, PAS i família).
4. Comunicar, difondre i corresponsabilitzar alumnes i famílies en l'ús adequat d'aquests dispositius mitjançant la signatura d'un document específic, o incloure aquest aspecte en la carta de compromís.
5. Incloure, a les NOFC, la regulació dels mòbils i també les previsions d'actuacions

en cas d'incompliment.

Es poden consultar, al web de la XTEC (Recursos > Tecnologia de la informació > [Ús dels dispositius mòbils](#)), exemples i experiències d'ús i de regulació de dispositius mòbils en centres educatius. Per poder acompanyar en aquest procés i dotar el centre de les eines i la formació necessària per a la docència, gestió i organització s'impulsa el Pla mòbils.edu per millorar totes les competències a partir de la introducció dels dispositius mòbils en la pràctica educativa.

5 Normativa d'aplicació (cultura digital de centre)

- [Llei 21/2014](#), per la qual es modifiquen el Text refós de la llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil (BOE núm. 268, de 5 de novembre de 2014)
- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009).
- [Llei orgànica 15/1999](#), de 13 de desembre, de protecció dades de caràcter personal (BOE núm. 298, de 14.12.1999)
- [Llei 1/1998](#), de 7 de gener, de política lingüística (DOGC núm. 2553, de 09.01.1998)
- [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017)
- [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (DOGC núm. 6900, de 26.6.2015; annex 3)
- [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 6945, de 28.8.2015; annex 10)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Decret 142/2008](#), de 15 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del batxillerat (DOGC núm.5183, de 29.07.2008)
- [Resolució EDU/1464/2019](#), de 27 de maig, per la qual es crea el Programa d'innovació pedagògica mòbils.edu (DOGC núm. 7887, de 31.5.2019)
- [Resolució EDU/1528/2019](#), de 3 de juny, per la qual s'obre la convocatòria per participar en diversos programes d'innovació pedagògica creats pel Departament d'Educació (DOGC núm. 7892, de 7.6.2019)

Documents de gestió del centre

1 Introducció

La [Llei 12/2009](#), de 10 de juliol, d'educació i el seu desplegament normatiu (el [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, el [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu

professional docent, i el [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents) situen la presa de decisions en el centre educatiu, com a element nuclear del sistema educatiu.

L'exercici de l'autonomia dels centres, en el marc dels principis rectors del sistema i orientada a l'èxit i l'excel·lència educatives, requereix d'instruments operatius que permetin l'organització i la gestió del centre a fi d'assolir els objectius definits en el projecte educatiu i retre comptes davant la comunitat i l'administració educatives.

La legislació vigent preveu que tots els centres elaborin els seus documents de gestió, com a eines eficaces que els han de permetre un exercici responsable de l'autonomia reconeguda. Aquests documents són els següents:

- El projecte educatiu del centre (PEC), que inclou el projecte lingüístic (PL);
- Les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC);
- El projecte de direcció (PdD);
- La programació general anual (PGA);
- L'avaluació de l'assoliment dels objectius previstos a la PGA, recollits en la memòria anual corresponent.

Els centres públics han de publicar els documents de gestió que es detallen a continuació, de manera accessible, al web del centre i a la resta de sistemes d'informació interns:

- El projecte educatiu del centre (PEC), que inclou el projecte lingüístic (PL);
- Les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC).

La resta dels documents han d'estar disponibles per a la comunitat educativa, però no són de caràcter públic, perquè poden contenir dades sensibles.

Tal com preveu la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, el projecte educatiu, les normes d'organització i funcionament del centre, i la programació general anual, amb tots els aspectes que conformen aquests documents, han d'estar a disposició de la comunitat escolar.

D'altra banda, el projecte de direcció, en el cas dels centres públics, és la concreció del projecte educatiu per al període de mandat dels directors.

Així per possibilitar el compliment dels articles [2](#) (h, j), [52](#), [57](#), [58](#), [59](#), [61](#) i [104](#) (j) de la Llei 12/2009, que fan referència a la competència digital, així com els nous decrets de currículum, i atès que la governança de les tecnologies en els centres educatius inclou una multiplicitat d'aspectes (organitzatius, pedagògics i formatius), es fa necessari que el projecte educatiu del centre i el projecte de direcció es faci referència a l'organització i als usos de les tecnologies digitals. El pla TAC és l'instrument que en facilita la planificació (vegeu el document "Tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement").

2 El projecte educatiu de centre (PEC)

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació ([article 91](#)), estableix que tots els centres vinculats al Servei d'Educació de Catalunya han de disposar d'un projecte educatiu.

Els centres del sistema educatiu català han de recollir els principis rectors del sistema educatiu que s'estableixen a l'[article 2](#) de la Llei 12/2009. A més, els centres de titularitat pública han d'incloure els principis específics que s'estableixen a l'[article 93](#) de la Llei.

El projecte educatiu, que és la màxima expressió de l'autonomia dels centres, recull la identitat del centre, n'explicita els objectius, n'orienta l'activitat i hi dona sentit amb la finalitat que els alumnes assoleixin les competències bàsiques i el màxim aprofitament educatiu, d'acord amb el marc proporcionat pel [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, que situa la presa de decisions en l'àmbit del centre per enfortir la institució escolar i el lideratge educatiu.

El projecte educatiu del centre és el document estratègic marc de la institució escolar que en defineix el funcionament en l'àmbit curricular, organitzatiu, de gestió econòmica i de gestió de personal, que s'adapta a la realitat dels alumnes i a l'entorn. En aquest sentit, concreta, interpreta i aplica les previsions de la normativa vigent als trets característics del centre, d'acord amb les necessitats educatives dels alumnes i dels objectius del centre.

El projecte de direcció, tal com estableix l'article 23 del [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent, ha d'ordenar el desplegament i l'aplicació del PEC durant el seu període de vigència.

Els decrets que regulen l'ordenació curricular i les ordres d'avaluació consegüents estableixen aspectes relatius a les concrecions curriculars, l'atenció a la diversitat, l'orientació i l'avaluació que el PEC ha de contenir.

De manera sintètica, el projecte educatiu del centre ha d'incloure els elements següents:

- Definició institucional: la identitat del centre, el caràcter propi, les seves característiques, els elements de context i les necessitats educatives dels alumnes.
- Objectius del centre: les prioritats i els plantejaments educatius en termes d'equitat i d'excel·lència, coeducació, convivència, inclusió i atenció a la diversitat.
- Criteris per a la concreció i per al desenvolupament dels currículums, l'organització pedagògica, l'estructura organitzativa pròpia, els aspectes relacionats amb la singularitat dels ensenyaments del centre, l'aprenentatge de la convivència, la col·laboració entre els sectors de la comunitat educativa, la relació del centre amb l'entorn social i, en el cas dels centres públics, les seves implicacions en la definició de llocs de la plantilla docent amb perfils professionals singulars.
- Projecte lingüístic del centre: el tractament de les llengües al centre d'acord amb la normativa vigent, que es concreta a partir de la realitat sociolingüística de l'entorn.
- Els criteris per a la planificació del desplegament i la inserció de les tecnologies digitals en els àmbits educatiu, administratiu i comunicatiu, com a referent per a

l'elaboració del pla TAC.

- Avaluació que es fonamenta en els indicadors de progrés que proporcionen informació rellevant i ajuda en la presa de decisions de context (permeten la interpretació i la correlació dels altres indicadors), de recursos (mesuren l'eficiència en l'ús i la gestió), de processos (mesuren l'eficàcia i l'eficiència en relació amb els resultats) i de resultats (mesuren el grau d'assoliment dels objectius del centre).

En els centres públics correspon al director o directora formular la proposta inicial del projecte educatiu i fer-ne les modificacions i adaptacions corresponents, impulsar-ne l'elaboració tot garantint la participació de la comunitat escolar i aprovar-ne la proposta definitiva.

El claustre de professors, que és l'òrgan de participació dels professors en el control i la gestió de l'ordenació de les activitats educatives i del conjunt dels aspectes educatius del centre, intervé en l'elaboració, la modificació i l'actualització del projecte educatiu i aprova els aspectes pedagògics dels documents de gestió del centre.

En els centres privats sostinguts amb fons públics el titular del centre és qui aprova el PEC, un cop s'ha escoltat el consell escolar, que té funcions d'assessorament i consulta.

Els centres disposen d'autonomia per definir el procés d'elaboració del PEC, tot respectant el principi de participació dels diferents sectors de la comunitat escolar. Els processos participatius afavoreixen el compromís i la implicació de les persones en l'aplicació dels projectes. El procediment d'aprovació, revisió i actualització del PEC ha d'estar recollit a les normes d'organització i funcionament del centre.

El PEC és un document accessible a tota la comunitat i es difon mitjançant el web del centre.

El PEC orienta i vincula les actuacions de tots els membres de la comunitat escolar, que l'han de respectar. L'exercici professional del personal i les seves funcions es desenvolupen d'acord amb la normativa vigent i d'acord amb els principis, valors, objectius i continguts del PEC.

Els centres que es transformen en instituts escola han de modificar el seu PEC actual, per adaptar-lo a la nova tipologia de centre, tenint en compte els criteris següents:

- El projecte educatiu de centre ha de ser únic i coherent amb una visió de centre complet, que doni sentit al període 3-16 anys, a partir de projectes i activitats on interaccionin els alumnes de diverses edats, tot respectant les especificitats pròpies de les etapes educatives.
- La participació com a estratègia ha de permetre visualitzar el projecte del centre com un document compartit per tota la comunitat educativa.
- Cal establir els diferents rols dels alumnes de primària i secundària atenent als seus diferents estadis evolutius.
- Cal organitzar interaccions d'aula amb els professors dels dos cossos docents, atenent a criteris d'especialitat o experiència.

- Cal considerar l'atenció als alumnes i a les famílies com un aspecte important i diferencial.
- Cal organitzar el centre amb un únic claustre i treball transversal.
- Cal organitzar l'horari general dels professors (claustres, coordinacions, activitats de formació i d'altres) dins de les hores no lectives de permanència al centre o dins de les que formen part de l'horari laboral, però que no s'han de fer necessàriament al centre.

2.1 El projecte educatiu de centre (PEC) en els instituts escola

Els centres que es transformen en instituts escola han de modificar el seu PEC actual, per adaptar-lo a la nova tipologia de centre, tenint en compte els criteris següents:

- El projecte educatiu de centre ha de ser únic i coherent amb una visió de centre complet, que doni sentit al període 3-16 anys, a partir de projectes i activitats on interaccionin els alumnes de diverses edats, tot respectant les especificitats pròpies de les etapes educatives.
- La participació com a estratègia ha de permetre visualitzar el projecte del centre com un document compartit per tota la comunitat educativa.
- Cal establir els diferents rols dels alumnes de primària i secundària atenent als seus diferents estadis evolutius.
- Cal organitzar interaccions d'aula amb els professors dels dos cossos docents, atenent a criteris d'especialitat o experiència.
- Cal considerar l'atenció als alumnes i a les famílies com un aspecte important i diferencial.
- Cal organitzar el centre amb un únic claustre i treball transversal.
- Cal organitzar l'horari general dels professors (claustres, coordinacions, activitats de formació i d'altres) dins de les hores no lectives de permanència al centre o dins de les que formen part de l'horari laboral, però que no s'han de fer necessàriament al centre.

3 Les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC)

Correspon al centre educatiu determinar l'estructura organitzativa pròpia d'acord amb els objectius i criteris del projecte educatiu de centre. L'organització no és una finalitat en si mateixa, sinó un instrument per desenvolupar i fer possible el projecte educatiu i, en últim terme, assolir l'èxit educatiu.

Els centres educatius han d'elaborar les normes d'organització i funcionament (NOFC), d'acord amb el que estableixen el [Decret 102/2010](#), d'autonomia dels centres educatius, i el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

Les NOFC han de contenir elements relacionats amb l'estructura organitzativa del centre, per exemple:

a. Criteris organitzatius dels centres públics:

- Estructura organitzativa de govern i de coordinació.
- El nombre d'òrgans unipersonals addicionals de direcció.
- Criteris específics organitzatius.
- Les competències i la composició dels òrgans de govern i de coordinació.
- Les funcions de govern o de gestió del cap o de la cap d'estudis, del secretari o de la secretària i dels òrgans unipersonals de direcció addicionals.
- Finalitats addicionals de la coordinació docent.
- Formalització dels encàrrecs de funcions de la direcció.

b. Criteris organitzatius dels centres concertats:

- Les funcions atribuïdes al claustre.
- L'estructura i les funcions dels òrgans de coordinació docent i de tutoria.

c. Criteris i mecanismes pedagògics:

- Concreció de l'organització pedagògica.
- Concreció de l'organització del temps per a l'activitat lectiva i no lectiva i de coordinació del professorat.
- Criteris per a l'organització dels grups d'alumnes.
- Criteris per a la formació dels equips docents.
- Criteris per a l'[atenció a la diversitat](#).
- Criteris per a l'organització d'activitats no lectives de suport o de lleure educatiu.
- Mecanismes de coordinació docent.
- Mecanismes per garantir la globalitat de l'acció educativa.
- Mecanismes d'acció tutorial.
- Mecanismes que han d'afavorir i facilitar el treball en equip del personal del centre.
- Mecanismes que han d'afavorir la coordinació amb els serveis educatius, serveis municipals o d'altres serveis de l'entorn del centre.
- Mecanismes que han de tenir en compte la inclusió, la igualtat de gènere i la coeducació.

d. Procediments:

- Formulació, aprovació, revisió i actualització del PEC.
- Rendició de comptes al consell escolar amb relació a la gestió del projecte educatiu.

- Aplicació dels acords de coresponsabilitat.
- Procediment per cobrir les vacants del consell escolar.
- Intervenció del claustre en la formulació de les NOFC.
- Determinació de la manera d'adequar les NOFC dels centres de nova creació per fusió d'altres centres públics.
- Procediment per cobrir absències dels professors amb o sense substitució.
- Procediment per definir llocs de treball específics d'acord amb el projecte educatiu o el projecte de direcció.

e. Altres elements de l'organització i el funcionament:

- La composició i el reglament del consell escolar.
- Garantia, en els centres incomplets, de la composició de representants de professors, mares i pares en el consell escolar.
- Establiment de comissions d'estudi i informació en el si del consell escolar i delimitació dels àmbits d'actuació i de les seves funcions.
- Establiment de comissions de treball en el si del claustre de professors i delimitació dels àmbits d'actuació i de les seves funcions.
- Establiment de funcions i règim de funcionament i de reunions del consell de direcció.
- Funció de secretari o secretària en altres òrgans col·legiats, a més del consell escolar i del claustre.

Així mateix, les NOFC han de regular aspectes relacionats amb la participació de la comunitat escolar en la vida del centre:

- a. Concrecions sobre la participació de la comunitat escolar en el centre (alumnes, professors i famílies). En el cas que els progenitors o tutors legals col·laborin com a acompanyants en activitats lectives o complementàries d'alumnes, caldrà atendre el que estableix el document "Assegurances, reclamacions patrimonials i assistència jurídica al personal" i també establir els mecanismes de publicitat necessaris perquè les famílies puguin exercir el dret a ser informades.
- b. Concreció de la participació d'altres professionals d'atenció educativa en el claustre.

Pel que fa la convivència, les NOFC haurien d'incidir, prioritàriament, en:

- la concreció de les normes de convivència i la regulació de l'ús dels telèfons intel·ligents i d'altres dispositius mòbils al centre, seguint les orientacions del Consell Escolar de Catalunya, que es poden consultar en el document "Tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement". A l'hora d'establir les normes cal ser conscients de la necessitat de tenir una visió adaptable i proactiva en l'ús de dispositius mòbils.

També es poden trobar orientacions, exemples i recursos a [Ús dels dispositius](#)

[mòbils](#) de l'espai de recursos de la XTEC, en els documents "Competències bàsiques de l'àmbit digital" i en l'apartat *Com ajuda la tecnologia en la tasca docent? La tecnologia al servei de l'aprenentatge* del document "[Programar per competències a l'educació primària](#)".

- les mesures de control de l'absentisme escolar;
- la definició de les faltes i irregularitats en què poden incórrer els alumnes (que no siguin greument perjudicials per a la convivència) i l'establiment de mesures correctores i sancionadores d'aquestes faltes i irregularitats, i també les circumstàncies que poden disminuir o intensificar la gravetat de la conducta dels alumnes. Les mesures correctores i sancionadores han d'incloure, sempre que sigui concordant, activitats d'utilitat social per al centre o que tinguin com a objectiu repercutir en la millora del procés educatiu de l'alumne afectat i de la resta d'alumnes;
- la concreció de la composició de la comissió de convivència i també el procés de selecció dels representants de cada sector de la comunitat escolar que la integren, d'acord amb el que estableix la [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de Convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte Educatiu de Centre.

Les mesures de promoció de la convivència, els mecanismes i fórmules per a la resolució pacífica dels conflictes que s'estableixen en l'article 23.2 del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, així com els processos i mesures d'intervenció educativa aplicables en el cas d'incompliment de les NOFC i de la normativa vigent, s'han de desenvolupar en el projecte de convivència del centre, d'acord amb la Resolució ENS/585/2017, de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del projecte de convivència en els centres educatius dins el marc del projecte educatiu de centre.

D'acord amb aquesta Resolució, els centres educatius del Servei d'Educació de Catalunya han d'implementar el projecte de convivència en el marc del seu projecte educatiu, en un termini màxim de tres anys a partir de la data de publicació de la Resolució, amb la qual cosa s'ha d'implementar durant el primer semestre de l'any 2020.

En aquest apartat de convivència cal consultar de manera prioritària tots els protocols publicats al web de la XTEC a [Protocols per a la millora de la convivència](#), previstos per a casos específics:

- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar a persones LGBTI](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant conductes d'odi i discriminació](#)
- [Protocol d'actuació amb menors de catorze anys en situacions de conflicte o comissió d'una infracció penal](#)

- [Protocol d'intervenció en cas de conflicte greu](#)
- [Protocol de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu](#)

Així mateix les NOFC han de contenir:

- La política de seguretat de la informació i de protecció de dades personals del centre, és a dir, el conjunt mesures tècniques i organitzatives que s'apliquen per assegurar la disponibilitat, l'accés, la integritat, l'autenticitat, la confidencialitat i la conservació de les dades, les informacions, i els serveis que es gestionen i el tractament.
- Els procediments emprats per difondre les polítiques i per verificar-ne el compliment.

Cal que les NOFC explicitin el procediment que s'ha de seguir en cas de queixes d'alumnes, pares, professors o altres persones que qüestionin la prestació del servei en un centre educatiu públic del Departament d'Educació, que està definit a la [Resolució de 24 de maig de 2004](#), de la Secretaria General del Departament Ensenyament.

També les NOFC poden regular d'altres aspectes, com els següents:

- a. Determinar òrgans i procediments de participació de la comunitat educativa en el funcionament del centre.
- b. Regular la constitució d'altres agrupacions que poden constituir els alumnes, a banda de les associacions d'alumnes.
- c. En els centres públics, atribuir al claustre de professors, en el marc de l'ordenament vigent, altres funcions addicionals a les fixades legalment.
- d. En els centres privats concertats, atribuir al director o directora, en el marc de l'ordenament vigent, altres funcions addicionals a les previstes legalment.

Finalment, les altres mesures (jornada continuada, acollida i organització, franges horàries de treball per projectes, treball per àmbits, STEM, projectes de lectura, etc.) que el centre desenvolupa, entesos com a motors de canvi i de millora de la qualitat, han de quedar recollits en les normes d'organització i funcionament, específicament, les concrecions organitzatives i els processos que es duren a terme per possibilitar l'aplicació, la implementació, el seguiment i l'avaluació corresponents.

El director o directora del centre públic, o el o la titular del centre privat, impulsa l'elaboració de les NOFC, amb la participació del claustre i de les successives adequacions, d'acord amb les necessitats del projecte educatiu del centre; les aprova (amb la consulta prèvia preceptiva del consell escolar), i vetlla perquè s'apliquin.

4 El projecte de direcció

El projecte de direcció és un instrument essencial de l'autonomia dels centres educatius perquè ordena el desplegament i l'aplicació del projecte educatiu per al període de

mandat de la direcció del centre, en concreta l'estructura organitzativa i n'inclou uns indicadors, derivats del que estableix el projecte educatiu del centre, que han de servir per avaluar l'exercici de la direcció ([art. 23.1](#) del Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent).

D'acord amb la normativa vigent, nomenar el director o directora seleccionat per la comissió corresponent comporta aprovar el projecte de direcció que ha presentat el candidat i, en aplicació de l'[article 144](#) de la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, un cop nomenat, implementar el projecte de direcció, que orienta i vincula l'acció del conjunt d'òrgans de govern unipersonals i col·legiats del centre.

Així mateix, el projecte de direcció defineix el marc en què el director o directora exerceix les funcions, en un context de lideratge distribuït per l'enfortiment institucional dels centres educatius ([art.142.3](#) de la Llei 12/2009, d'educació).

El projecte de direcció ha d'establir les línies d'actuació prioritàries que s'han de desenvolupar durant el període de mandat i, si escau, ha de formular propostes en relació amb l'adaptació o modificació, total o parcial, del projecte educatiu ([art. 31](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, i [art. 24](#) del Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent).

Per desenvolupar les línies d'acció prioritàries, el projecte de direcció pot preveure mesures organitzatives que puguin necessitar la definició dels requisits específics exigits per ocupar determinats llocs de treball de la plantilla docent del centre (articles 1, 2 i 9.g del [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents).

D'acord amb l'[article 144](#) de la Llei 12/2009, d'educació; l'[article 31](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius, i els [articles 23,24 i 25](#) del Decret 155/2010, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent, el projecte de direcció ha de:

- precisar els objectius que cal assolir en l'àmbit pedagògic i convivencial, vinculats a la millora dels resultats educatius, a partir d'una diagnosi actualitzada i contextualitzada del centre;
- establir les línies d'actuació prioritàries d'aplicació del projecte educatiu que s'han de desenvolupar durant el període de direcció;
- concretar els plantejaments educatius que tingui incorporats el projecte educatiu;
- concretar els elements organitzatius que afavoreixin la consecució dels objectius fixats, buscant la major sistematització de les activitats del centre;
- precisar els indicadors explícits per a l'avaluació del mandat, d'acord amb els indicadors de progrés que s'estableixen en el projecte educatiu, i acompanyar-los dels mecanismes de rendició de comptes als òrgans de participació i control. Quan el centre tingui un acord de corresponsabilitat vigent, entre els indicadors del projecte de direcció, cal incloure'n de referits a l'acord esmentat;
- concretar les necessitats derivades del projecte educatiu;

- precisar els mecanismes de retiment de comptes als òrgans de control i participació;
- incorporar els elements i mecanismes necessaris per aprofundir en l'exercici del lideratge distribuït i per fomentar la participació de la comunitat escolar;
- incloure, si escau, previsions de modificació del projecte educatiu.

Amb l'objectiu de possibilitar el compliment dels articles [2 \(h, j\)](#), [52](#), [57](#), [58](#), [59](#), [61](#) i [104 \(j\)](#) de la Llei 12/2009, el projecte de direcció ha de fer previsions per a la governança de les tecnologies digitals en el centre en consonància amb el pla TAC.

El projecte de direcció és un document oficial i, a la vegada, únic. Per això és important que sigui:

- singular: s'ha d'adequar a les particularitats de cada centre i entorn;
- útil: ha de proposar millores efectives;
- clar: ha de ser fàcil d'entendre, sense reiteracions ni ambigüitats;
- flexible: ha de poder adaptar-se als canvis i als imprevistos;
- realista: ha d'enfrontar-se a realitats tangibles i partir de la realitat del centre;
- consistent: ha de presentar-se com un projecte global;
- coherent: les seves parts han de tenir lògica interna i estar interrelacionades;
- formal: ha d'ajustar-se a les normes ortogràfiques, lingüístiques i també a les normes de l'ordenament jurídic vigent en matèria educativa;
- metodològic: ha de seguir una pauta raonada en tots i cadascun dels apartats;
- ideològic: tot i haver-se de mantenir en el que possibilita el sistema, s'ha de basar en un ideari pedagògic, organitzatiu i comunitari concret;
- personal: ha de correspondre a la concepció pròpia del professor o professora que opta a la direcció;
- possible: tot i que parteix d'un projecte ideològic, les fites que s'hi plantegen han de ser assolibles.

D'acord amb el projecte de direcció vigent, els òrgans de govern poden definir els procediments per aplicar el projecte educatiu i condicionar-ne l'aplicació si, en funció de les necessitats del centre, s'estableixen acords de corresponsabilitat amb l'Administració educativa.

En els centres de nova creació sense projecte educatiu propi, cal preveure l'elaboració dels projectes de direcció durant el mandat del director o directora nomenat, que ha de formular una proposta de projecte educatiu inicial del centre ([article 144.2](#) de la Llei 12/2009 i [article 23.3](#) del Decret 155/2010).

La persona designada amb caràcter extraordinari per exercir la direcció d'un centre o la designada per a un centre de nova creació sense procés de selecció, abans d'acabar el primer trimestre del curs escolar, ha de presentar un projecte de direcció per al període al qual s'estén el seu nomenament ([articles 19.3 i 20.3](#) del Decret 155/2010).

En cas de nomenament amb caràcter extraordinari per a un curs escolar, el projecte de direcció es pot referir exclusivament a la programació anual d'activitats, en

concordança amb el projecte educatiu del centre ([article 23.4](#) del Decret 155/2010).

Cada curs el projecte de direcció es concreta mitjançant les programacions generals anuals i s'avalua amb les memòries anuals. Aquests dos documents han de permetre la planificació, el seguiment i l'avaluació anual del projecte a fi d'assolir els objectius formulats.

5 La programació general anual

Els centres han d'elaborar la programació general anual d'acord amb el que estableix l'[article 10](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius. En la programació es recull la concreció de les prioritats, de les activitats i del funcionament del centre per al curs escolar corresponent, i dels diferents àmbits de l'autonomia del centre, d'acord amb el projecte educatiu i, en els centres públics, d'acord amb el projecte de direcció vigent:

- Autonomia pedagògica: concreció anual dels objectius del PEC i del currículum, així com de tots els plans d'actuació acordats i aprovats.
- Autonomia organitzativa: concreció anual de totes les prioritats dels projectes i normes, i la previsió de totes les activitats de l'horari escolar.
- Autonomia de gestió de recursos: la concreció de recursos destinats per a les diferents actuacions, els responsables i els mecanismes de seguiment, així com els indicadors i procediments per avaluar els processos i dels resultats, a partir dels indicadors definits en el projecte de direcció i dels indicadors de progrés del projecte educatiu.

El director o directora del centre públic o el o la titular del centre concertat han d'aprovar, abans del 16 d'octubre, la programació general anual, amb la consulta prèvia al consell escolar del centre.

En els centres públics, el claustre formula propostes i aprova la concreció del currículum i dels aspectes educatius.

Correspon al consell escolar del centre avaluar la programació general anual. Els directors dels centres públics i els titulars i els directors dels centres privats concertats, com a responsables de dirigir i coordinar l'aplicació de la programació general anual, han de garantir que la comunitat escolar és informada del contingut de la programació general anual i del resultat de la seva avaluació.

6 La memòria anual

Els centres que conformen el Servei d'Educació de Catalunya o que imparteixen ensenyaments postobligatoris sostinguts amb fons públics recullen en la memòria anual, que ha d'estar elaborada com a molt tard el 30 de setembre, l'avaluació de l'assoliment dels objectius que s'han previst en la programació general anual, d'acord

amb els criteris, els indicadors i els procediments d'avaluació definits en el projecte educatiu del centre i, en el cas dels centres públics, concretats en el projecte de direcció.

Els centres públics que han subscrit un acord de corresponsabilitat, que és vigent, han d'incloure, en la memòria anual, una memòria avaluadora de l'acord que especifiqui el grau d'assoliment dels objectius proposats.

El consell escolar supervisa i avalua el desenvolupament de la programació anual, en l'àmbit docent i en l'àmbit administratiu, i dels resultats que se n'obtenen, que han de quedar recollits en la memòria anual.

Correspon al claustre de professors dels centres públics avaluar el desenvolupament i els resultats dels aspectes educatius de la programació general anual.

El director o directora ha de promoure processos participatius per avaluar la programació anual i formular propostes de millora, i n'ha d'informar la comunitat escolar.

7 Acords de corresponsabilitat

El Departament d'Educació ha estat impulsant, des de l'aprovació de la [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació, i del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, diferents projectes de planificació estratègica per a la millora dels centres educatius.

D'acord amb el Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, el Departament d'Educació impulsa els acords de corresponsabilitat, entenent-los com a màxim exponent de l'autonomia d'un centre educatiu perquè impliquen la corresponsabilització, mitjançant un compromís amb l'Administració, de l'assoliment d'uns objectius pensats segons la singularitat de cada centre, d'acord amb el projecte educatiu i el projecte de direcció, i amb retiment de comptes anual, tant al consell escolar com a l'Administració educativa.

La finalitat dels acords de corresponsabilitat és propiciar que els centres desenvolupin estratègies orientades a assegurar l'equitat i la millora dels resultats educatius, i a reduir l'abandonament escolar, sobretot en aquells centres situats en entorns de característiques socioeconòmiques i culturals especialment desfavorides o singulars. També s'encaminen a afavorir el desenvolupament de projectes d'excel·lència educativa que aportin experiències de qualitat al sistema educatiu.

Els acords de corresponsabilitat estan en consonància amb l'avenç en la cultura d'autoavaluació del sistema educatiu, en general, i dels centres educatius, en particular.

D'acord amb el Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, l'avaluació dels centres té per finalitat contribuir a millorar el servei que presten i té com a referència l'assoliment de les competències bàsiques dels alumnes. D'acord amb les característiques del context en què es desenvolupa l'acció educativa, l'avaluació dels centres relaciona els resultats educatius amb els processos d'ensenyament i

aprenentatge, els recursos i la seva gestió, els objectius del centre i els indicadors de progrés del projecte educatiu.

A més dels instruments d'avaluació interna dels quals disposi cada centre per avaluar l'aplicació del seu projecte educatiu, a través de la concreció en el projecte de direcció i de la programació general anual, la Inspecció d'Educació és qui té atribuïda normativament la funció de supervisar i avaluar els centres educatius i controlar l'assoliment dels objectius definits en els projectes educatius i en els plans d'actuació.

L'avaluació anual de centre (AVAC) comporta una valoració periòdica dels centres sobre el nivell d'assoliment dels seus objectius i de la millora dels resultats, tenint en compte l'anàlisi del sistema d'indicadors de centre (SIC), entre d'altres.

L'AVAC implica avaluar l'eficiència de cada centre, tenint en compte tres dimensions: el rendiment acadèmic, els objectius del centre i les condicions d'equitat.

D'aquesta avaluació se'n deriva una valoració, en una escala de l'1 al 4, segons el grau d'assoliment dels objectius i l'evolució en la millora dels resultats de centre, en relació amb la mitjana d'altres centres de la mateixa tipologia.

Atès que el Departament ha d'afavorir la millora dels centres, les direccions dels serveis territorials, o la gerència del Consorci d'Educació de Barcelona, han de promoure l'establiment d'un acord de corresponsabilitat amb els centres, tenint en compte el resultat de l'avaluació de centre (AVAC), que emet la Inspecció d'Educació, per concretar i avançar en aquells aspectes que hagin estat considerats millorables en alguna de les dimensions avaluades: rendiment acadèmic, objectius del centre (assoliment i planificació) i condicions d'equitat.

Els equips directius dels centres educatius que formalitzen amb el Departament d'Educació un acord de corresponsabilitat apliquen un pla d'actuació, on se'n defineixen els objectius, les estratègies i les activitats per aconseguir-los i compten amb l'assessorament dels serveis territorials, dels serveis educatius i de la Inspecció d'Educació ([Resolució de 20 de febrer de 2014](#), que estableix el marc per a la formalització d'acords de corresponsabilitat amb els centres educatius de titularitat de la Generalitat de Catalunya, per a l'aplicació del projecte educatiu del centre d'acord amb el projecte de direcció).

Aquest acord de corresponsabilitat té la vigència vinculada a la del mandat del director o directora del centre i ha d'estar en consonància amb el projecte educatiu del centre.

La concreció anual d'aquest pla d'actuació d'acord amb el projecte de direcció és, per a l'equip directiu d'aquests centres, l'element de referència fonamental per elaborar la programació general anual; l'equip directiu ha d'avaluar-ne el grau d'assoliment dels objectius i el director o directora ha de retre'n comptes al consell escolar i a l'Administració educativa, mitjançant una memòria avaluadora que forma part de la memòria anual de centre, amb una periodicitat anual, en els termes que s'estableixen a l'acord.

La direcció del centre ha de fer constar a la memòria avaluadora en quines actuacions el personal d'atenció educativa, professors i equip directiu han participat

significativament i han contribuït al desenvolupament del pla. En el cas d'avaluació positiva, cal informar la Direcció General de Centres Públics perquè reconegui els mèrits del personal relacionat, de manera que en quedi acreditada la feina, i es tingui en compte en l'avaluació de l'exercici professional.

8 Normativa d'aplicació (documents de gestió del centre)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Llei 19/2014](#), del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (DOGC núm. 6780, de 31.12.2014)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent (DOGC núm. 5753, d'11.11.2010)
- [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents (DOGC núm. 6591, de 27.3.2014)
- [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017)
- [Resolució de 20 de febrer de 2014](#), que estableix el marc per a la formalització d'acords de coresponsabilitat amb els centres educatius de titularitat de la Generalitat de Catalunya, i per a l'aplicació del projecte educatiu del centre d'acord amb el projecte de direcció
- [Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de Convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte Educatiu de Centre (DOGC núm. 7336, de 24.3.2017)
- [Resolució de 24 de maig de 2004](#) de la Secretaria General del Departament d'Ensenyament, per la qual es dicten instruccions sobre els procediments a seguir en el cas de queixes presentades per l'alumnat, pares, professorat o altra persona interessada que qüestionin la prestació del servei en un centre docent públic del Departament d'Ensenyament.
- [Instrucció 2/2019](#), de 25 de febrer, per a la tramitació de les sol·licituds de dret d'accés a la informació pública i al compliment de les obligacions de publicitat activa, obertura de dades públiques, bon govern i participació ciutadana, que es regulen a la Llei 19/2014, de 29 del desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Innovació pedagògica

1 La innovació pedagògica

La innovació és un dels motors de progrés del sistema educatiu i un element important per millorar-ne la qualitat i la progressiva adequació als reptes que l'evolució social planteja. En aquest sentit, ha de ser un instrument i no una finalitat en si mateixa. El seu objectiu últim és la millora en la qualitat del sistema educatiu i de la seva equitat.

La innovació pedagògica ha de ser un procés planificat de millora, fonamentat en la teoria, recerca i pràctica educativa, que asseguri que cada alumne desenvolupi al màxim les seves capacitats i competències.

Aquest procés planificat ha d'incorporar tant l'avaluació del procés com la dels resultats. Ha de basar-se en un aprenentatge centrat en l'alumne, i necessita un lideratge pedagògic distribuït per part dels equips directius, amb la implicació activa dels equips docents, i la incorporació al projecte educatiu del centre en l'exercici de la seva autonomia.

La innovació, a més, ha d'estar a l'abast de tots els centres, com a procés de transformació i millora del sistema educatiu, també en els que tenen més complexitat, i on es fa més evident que l'educació és una eina imprescindible per a l'equitat i la igualtat d'oportunitats. La transferibilitat ha d'esdevenir part fonamental del procés d'innovació, de forma que altres realitats puguin adaptar les iniciatives d'èxit consolidades i documentades. La difusió de les experiències innovadores existents arreu del territori té per objectiu l'enriquiment del conjunt del sistema, i constitueix un dels pilars d'una dinàmica de transformació de l'educació per avançar en equitat i qualitat a Catalunya.

El procés d'innovació pedagògica és sobretot compromís, esforç, col·laboració i reflexió. Si aquests elements es treballen de forma col·lectiva, tant en l'àmbit intern del centre com en la relació amb l'entorn, es creen espais generadors de cultura i riquesa intel·lectual.

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, facilita el marc institucional estable i adequat per a la millora sistemàtica de la qualitat del sistema educatiu català. Els [articles 84 i 85](#) estableixen que cal afavorir que l'acció educativa es desenvolupi en un marc que estimuli la innovació, consolidi les bones pràctiques i estableixi el marc reglamentari per reconèixer els centres de referència educativa.

En aquesta línia, l'article 40 del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, estableix que la coordinació docent té entre altres finalitats la d'orientar vers la investigació i la innovació en el marc del pla de formació de centre i en la formació permanent del personal docent.

L'[Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica, la defineix com a procés planificat de canvi i renovació que es fonamenta en la recerca, que respon a l'evolució social, que condueix a obtenir una millora en la qualitat del sistema educatiu i que pot ser transferible a la resta de centres educatius.

2 Modalitats de la innovació

L'article 2 de l'[Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, estableix les modalitats d'innovació pedagògica següents:

Programes d'innovació

Consisteixen en plans d'acció que el Departament d'Educació prioritza i impulsa i que tenen com a finalitat millorar els resultats del sistema educatiu, adequant-los als canvis i a l'evolució social.

Els diferents programes parteixen d'un diagnòstic fonamentat en la identificació del problema o de la necessitat de canvi o millora. Especifiquen l'objecte i concreten els ensenyaments, nivells, sectors, col·lectius o processos als quals va adreçat.

S'especifiquen les actuacions prioritàries i els recursos que s'hi destinaran, entre els que cal destacar el treball en xarxa i el pla de formació. Preveuen completar en el centre les fases de la innovació (diagnosi, implementació i consolidació) així com l'avaluació dels resultats i de l'impacte mitjançant processos i indicadors adients.

Els programes del Departament per al curs 2019-2020 es faran públics a l'apartat d'Innovació del [web de la XTEC](#).

Projectes d'innovació pedagògica

Consisteixen en iniciatives d'un centre educatiu o d'un grup de centres que formen part de manera explícita del projecte educatiu del centre, que responen a objectius de millora educativa, prèviament fixats en un pla d'acció, i que aporten evidències del canvi que han significat per al centre o centres en relació amb les competències dels alumnes o a l'organització i la gestió. S'ha de donar en el marc d'un treball en equip i ha de ser coherent amb una diagnosi inicial de centre.

Pràctiques educatives de referència

Consisteixen en iniciatives del professorat vinculades al projecte educatiu del centre, que evidencien la millora educativa, així com els materials i recursos educatius elaborats, un cop implementats i sempre que aportin millores d'aprenentatge evidents.

3 Àmbits de la innovació

El Departament d'Educació, mitjançant el document [Marc de la innovació pedagògica](#) a Catalunya, ha definit tres àmbits, connectats entre si, on es poden emmarcar les modalitats d'innovació:

Àmbit 1. Metodologies i recursos per a la millora de l'ensenyament i l'aprenentatge

Preveu els processos de millora i renovació pel que fa al procés d'ensenyament i d'aprenentatge que es produeix fonamentalment a l'aula i al centre educatiu, en general.

En el moment social i temporal actual, la innovació a l'aula i al centre s'identifica amb nous recursos, eines i pràctiques pedagògiques que s'adrecen a desenvolupar les competències que els alumnes necessiten per al seu èxit personal, acadèmic i

professional.

En termes generals, aquestes pràctiques s'emmarquen en models pedagògics que situen l'alumne com a actor principal del seu aprenentatge i que atorguen, al professor o professora, el rol de motor i guia de l'aprenentatge. Responen a aquest model les metodologies d'aprenentatge integradores de caràcter vivencial i experimental que afavoreixen el desenvolupament de les capacitats i competències dels alumnes.

Àmbit 2. Organització i gestió educativa

Preveu els processos de millora d'innovació pedagògica relacionats amb l'organització i la gestió educativa. Els elements essencials de tota organització són els objectius clars i compartits, el compromís de les persones que la integren i la coordinació i planificació de les activitats que s'han de dur a terme per assolir els objectius.

La coordinació i planificació d'un centre ha de vetllar per tal que l'estructura organitzativa estigui al servei del projecte educatiu. Un centre que treballa per millorar els aprenentatges dels alumnes, tot cercant respostes als reptes educatius, necessita utilitzar eficaçment els recursos que té a l'abast, tant els interns com els de l'entorn, i cal que potenciï una cultura d'integració i d'estreta col·laboració entre l'equip docent per poder donar respostes eficaces, imaginatives i flexibles davant els reptes educatius i els esdeveniments.

La gestió i l'organització curricular també han de donar resposta a la concepció globalitzadora dels aprenentatges. Han de permetre diversitat en l'agrupament dels alumnes i en l'organització i adaptació dels espais i dels horaris, de manera que s'afavoreixin aspectes com el treball en grup, l'experimentació, el treball per projectes, entre d'altres.

Àmbit 3. Relació i cooperació amb la comunitat educativa i l'entorn

Preveu els processos de millora d'innovació pedagògica que intervenen en la relació i cooperació amb l'entorn. La innovació educativa vinculada a l'entorn s'inscriu en el marc de la col·laboració entre la institució escolar, els museus, els ens locals, les empreses, les entitats socioeducatives de la societat civil i altres centres educatius.

L'àmbit d'innovació propi d'aquest eix s'inscriu en l'establiment de sinergies amb les famílies dels alumnes i altres agents de l'educació formal, no formal i informal.

El repte principal de les innovacions d'aquest eix és identificar les necessitats, les situacions i els reptes d'aprenentatge del centre, i cercar recursos de l'entorn que ajudin a donar respostes a aquestes necessitats. Aquest treball coordinat permet connectar els recursos educatius de l'entorn amb les pràctiques d'aula i els objectius curriculars.

4 Convocatòries de la innovació

El Departament d'Educació, mitjançant convocatòries públiques, estableix els mecanismes per reconèixer programes, projectes d'innovació pedagògica i pràctiques educatives de referència consolidades en els centres.

A partir de la definició de variables i dimensions que cal tenir en compte en totes les modalitats d'innovació s'han establert uns criteris i requisits. S'entén per requisit, una condició exigida o necessària per a la participació i la certificació. S'entén per criteri, una norma per a la valoració en finalitzar el procés de millora i transformació.

Les convocatòries que es publiquen incorporen els requisits de participació, el procés d'inscripció, els criteris de selecció i els requisits de certificació de la formació i la innovació associada.

Programes d'innovació

La informació sobre els programes d'innovació pedagògica impulsats pel Departament es pot consultar a l'apartat d'Innovació pedagògica al Portal de centres.

Projectes d'innovació pedagògica

S'estableixen dos tipus de convocatòries per a projectes d'innovació pedagògica:

- Reconeixement de projectes d'innovació pedagògica implementats, avaluats i consolidats en els centres educatius.
- Acompanyament a centres que vulguin endegar processos d'innovació per produir millores i canvis.

Es pot consultar l'estat de les convocatòries a l'apartat d'Innovació pedagògica al Portal de centres.

Pràctiques educatives de referència

S'estableix una convocatòria per al reconeixement de pràctiques educatives de referència innovadores consolidades en el centre educatiu.

Es pot consultar l'estat de les convocatòries a l'apartat d'Innovació pedagògica al Portal de centres.

5 CESIRE

El Departament d'Educació disposa del servei educatiu Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa ([CESIRE](#)), que té com a finalitat impulsar la innovació pedagògica en els centres educatius i donar suport a les diverses modalitats d'innovació que s'estableixen a l'[Ordre ENS/303/2015](#).

6 Certificació de la innovació

Se certificarà la innovació del professorat quan hagi participat directament en el desenvolupament d'un programa, projecte o pràctica en un centre educatiu d'acord amb els requisits i els criteris especificats a les resolucions corresponents.

Els certificats atorgats a les persones participants en el programa d'innovació s'han de registrar a l'aplicació de gestió d'activitats d'innovació (AGAI), d'acord amb l'article 6 de

l'[Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica.

Els certificats d'innovació queden registrats a l'expedient i es poden consultar a l'espai web de la XTEC [Els meus certificats d'innovació](#).

7 Normativa d'aplicació (innovació pedagògica)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 155/1994](#), de 28 de juny, pel qual es regulen els serveis educatius del Departament d'Ensenyament (DOGC núm. 1918, de 28.6.1994)
- [Ordre ENS/354/2014](#), de 5 de desembre, de creació del Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa (DOGC núm. 6769, de 12.12.2014)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Ordre ENS/303/2015](#), de 21 de setembre, sobre el reconeixement de la innovació pedagògica (DOGC núm. 6966, de 30.09.2015).

El tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic

1 Introducció

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'Educació, en el [títol II](#), estableix el règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya i, a l'[article 14](#), determina que els centres públics i els centres privats sostinguts amb fons públics han d'elaborar, com a part del projecte educatiu, un projecte lingüístic que emmarqui el tractament de les llengües al centre.

En el document [El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya. L'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context educatiu multilingüe i multicultural](#) es defineixen les característiques fonamentals del model, s'hi estableixen els objectius i es proposa el sistema d'assoliment i acreditació dels nivells de competència de les llengües; s'aborda l'establiment de les bases estratègiques, metodològiques, didàctiques i organitzatives que es consideren més adequades per a la implantació del model; i es concreta com explicitar el full de ruta que el centre ha de seguir en el projecte lingüístic.

2 El projecte lingüístic

El projecte lingüístic s'ha d'ajustar al que estableixen els articles [10](#), [11](#), [12](#) i [16](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, i l'article 5.1.e del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius.

- El projecte lingüístic ha de recollir els aspectes següents:
- El paper de la llengua catalana, i de l'occità a l'Aran, com a eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe.
- L'ús de llengua de signes catalana, si s'escau.
- El tractament de les llengües, tant les curriculars com les no curriculars, en els espais d'educació formal i no formal del centre.
- Els aspectes d'organització i de gestió que tinguin repercussions lingüístiques.

Tenint en compte els objectius prioritaris del sistema educatiu, pel que fa a les qüestions lingüístiques, els centres han vetllar per tal que:

- a. el català a tot Catalunya, tret de l'Aran, i l'occità (denominat aranès, a l'Aran), com a llengües pròpies, siguin les llengües normalment emprades com a llengües vehiculars i d'aprenentatge del sistema educatiu, i que la llengua de signes catalana sigui la llengua de referència quan s'escaigui;
- b. els alumnes, en finalitzar els ensenyaments obligatoris, tinguin un domini ple de les llengües oficials catalana i castellana, a més de l'occitana en el cas de l'Aran, i de la llengua de signes catalana, si s'escau;
- c. la documentació que expedeix el centre s'ajusti al que determinen els [articles 16.4 i 16.5](#) de la Llei d'educació
- d. els alumnes siguin competents, com a mínim, en una llengua estrangera; tinguin l'oportunitat d'aprendre'n una segona, i desenvolupin una competència plurilingüe i intercultural que generi actituds positives i de respecte envers la diversitat lingüística i cultural;
- e. sigui efectiva la coordinació entre els professors de llengua, i també entre aquests i els d'altres matèries, amb l'objectiu que els alumnes desenvolupin la seva competència lingüística de manera integrada i global, a través de totes les àrees i matèries.

En el projecte lingüístic cal explicitar: els usos lingüístics del centre, les decisions metodològiques i didàctiques i els aspectes organitzatius.

2.1 Els usos lingüístics del centre

La legislació educativa estableix que la llengua catalana ha de ser el vehicle d'expressió i comunicació normalment emprat, tant en les activitats internes del centre com en les de projecció externa.

La llengua catalana no és únicament una llengua objecte d'aprenentatge. És la llengua de la institució i, per tant, la llengua d'ús habitual a tots els espais del centre, en la relació amb la comunitat educativa i amb tots els estaments socials en general.

Així, a partir del que estableix la normativa vigent, en el projecte lingüístic s'han d'explicitar les actuacions conduents a garantir que:

- es duen a terme en llengua catalana o en aranès, a l'Aran, i en la llengua de signes catalana, si s'escau, les activitats internes dels centres, tant orals com escrites (reunions, actes, informes i comunicacions); les exposicions dels professors; les activitats d'aprenentatge i d'avaluació; la interacció entre docents i alumnes, i les activitats de formació del professorat, a excepció de les activitats que tinguin com a objectiu explícit promoure el coneixement i l'ús d'altres llengües;
- es duen a terme normalment en llengua catalana o en aranès, a l'Aran, les activitats administratives, les comunicacions entre el centre i l'entorn, i la documentació que expedeixen els centres, sens perjudici del que determinen els [articles 16.4 i 16.5](#) de la Llei d'educació;
- s'utilitzen com a vehicle normal d'expressió la llengua catalana, l'aranès, a l'Aran, i, si s'escau, la llengua de signes catalana en les manifestacions culturals i públiques i en les activitats de projecció externa del centre;
- s'utilitza normalment la llengua catalana en les actuacions del centre en què intervenen institucions i entitats de l'entorn, amb l'objectiu de garantir-ne la continuïtat i la coherència educativa, tant pel que fa a l'aprenentatge com a l'ús, i amb la finalitat de contribuir a la cohesió social;
- es trasllada als professionals encarregats de gestionar les activitats no docents (menjador escolar, activitats extraescolars, etc.) informació sobre els usos lingüístics de l'escola acordats en el projecte lingüístic;
- la retolació dels espais del centre és en llengua catalana; en aranès, a l'Aran, i en la llengua de signes catalana, si s'escau, que són les llengües de referència del sistema educatiu. La presència d'altres llengües en l'espai físic del centre (parets, rètols, etc.) es circumscriu a les produccions dels alumnes;
- els equips docents són conscients de l'ús professional que fan de la llengua i del fet que són un model lingüístic de referència per als alumnes;
- es visibilitzin i es reconeguin les llengües vinculades als orígens familiars dels alumnes estrangers, la promoció del seu aprenentatge i, si escau, l'adaptació de les comunicacions del centre a les llengües familiars, especialment en el període d'acollida d'aquestes famílies al sistema educatiu.

2.2 Les decisions metodològiques i didàctiques del projecte lingüístic

Per implementar de manera satisfactòria una educació plurilingüe i intercultural, cal aplicar uns enfocaments metodològics determinats i dissenyar activitats orientades a ensenyar i aprendre les llengües de manera global.

Així, els objectius, les estratègies i les actuacions que expliciti el projecte lingüístic han d'anar encaminades al següent:

- Generalitzar els enfocaments competencials en l'ensenyament de les llengües, tant en l'oralitat com en la lectura i l'escriptura.

- Dissenyar programacions de nivell, cicle i etapa, en què es recullin i distribueixin de manera coherent les competències lingüístiques, els continguts i els criteris d'avaluació continuada, amb l'objectiu de garantir una progressió real i efectiva de l'aprenentatge. Les programacions han d'incloure, a més, les mesures previstes per atendre els diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes.
- Assegurar l'ús intensiu de la llengua catalana com a llengua vehicular d'ensenyament i aprenentatge, tal com estableix l'[article 15](#) de la Llei d'educació i l'aplicació d'estratègies d'immersió lingüística en els centres on el català no és la llengua de la majoria dels alumnes.
- Preveure, si escau, la necessitat d'impartir continguts en llengua castellana, especialment en contextos on el castellà no és la primera llengua de la majoria dels alumnes, per tal de garantir que, en acabar l'ensenyament obligatori, els alumnes assoleixin un mateix nivell de les llengües oficials.
- Preveure, si s'escau, la necessitat d'impartir contingut en la llengua de signes catalana, especialment per a aquells alumnes que necessitin el recurs com a suport a la llengua d'aprenentatge per accedir al currículum establert.
- Incorporar, en els centres bilingües intermodals, la llengua de signes catalana com a llengua curricular. Pel que fa als altres centres, tenir en compte que la llengua de signes catalana pot actuar com a suport a la llengua oral i a la llengua d'aprenentatge per accedir al currículum establert.
- Determinar, si escau, els continguts que es vehicularan en llengües estrangeres curriculars.
- Preveure espais d'ús i d'aprenentatge de les diferents llengües en contextos presencials o virtuals que intensifiquin la producció oral i escrita dels alumnes i en potenciïn el treball cooperatiu.
- Explicitar les activitats orientades a reconèixer, visualitzar i promoure les llengües vinculades als orígens familiars dels alumnes estrangers.

2.3 Aspectes organitzatius del projecte lingüístic

Per implementar un model lingüístic plurilingüe i integrat implica cal dissenyar i dur a terme les accions següents:

- Organitzar l'ensenyament de les llengües al llarg de les diferents etapes educatives, establint la seqüència i el moment d'incorporació de cadascuna i tenint en compte tant el context sociolingüístic del centre com els resultats en competència lingüística dels alumnes.
- Per als professors de llengua, planificar, de manera conjunta, els objectius, continguts i criteris d'avaluació de les diferents llengües, tant des de la perspectiva del curs (programació horitzontal) com de l'etapa (programació vertical).
- Crear les estructures organitzatives que facilitin el treball col·laboratiu dels

- professors de l'àmbit lingüístic i de matèria, i una gestió eficient dels horaris.
- Facilitar la participació en les activitats del centre a professors que no formen part de la plantilla i que imparteixen llengües estrangeres no curriculars en horari extraescolar (amazic, xinès mandarí, romanès, portuguès, àrab estàndard, rus, etc.), amb l'objectiu de fomentar la cooperació docent i de vetllar per una metodologia d'ensenyament de les llengües comuna.
 - Determinar les accions d'associació amb altres centres, la mobilitat dels alumnes i la formació dels docents.
 - Concretar, si escau, les actuacions derivades de plans educatius d'entorn o d'altres plans socioeducatius en què el centre s'hagi implicat.

3 Qüestions específiques sobre el tractament i l'ús de les llengües

3.1 La segona llengua estrangera

La segona llengua estrangera pot ser curricular, d'abast internacional o vinculada als orígens familiars dels alumnes de procedència estrangera.

Si el centre disposa de professors acreditats per impartir una llengua estrangera no curricular, la pot oferir com a segona llengua estrangera, prèvia autorització del Departament d'Educació. També es poden oferir llengües estrangeres no curriculars en horari lectiu en el marc de programes de professorat visitant, com en el cas del [Programa de llengua àrab i cultura marroquina](#) (LACM) i en el cas del Programa de llengua i cultura portuguesa. Els centres interessats a participar en aquests programes cal que ho comuniquin a la direcció dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, a la gerència del Consorci d'Educació de Barcelona abans que finalitzi el tercer trimestre del curs. La Sub-direcció General de Plurilingüisme, en col·laboració amb els serveis territorials i el Consorci d'Educació de Barcelona, assignaren els professors als centres interessats atenent a criteris d'eficiència i oportunitat.

A secundària, els alumnes que cursin una segona llengua estrangera que no s'ofereixi en el centre educatiu i que ho facin en una escola oficial d'idiomes o en institucions oficials o governamentals (com ara l'Institut Goethe, l'Institut Francès, l'Institut Italià de Cultura o l'Institut Confuci, per exemple), poden sol·licitar-ne el reconeixement. En aquests casos, l'alumne ha d'acreditar que està matriculat en un d'aquests centres i ha de comunicar, si fos el cas, l'abandonament d'aquests estudis. La formació ha de ser d'un mínim de 50 hores per poder ser convalidada.

Els alumnes que cursen àrab, portuguès o romanès en el marc de programes intergovernamentals en els quals participa el Departament d'Educació, poden sol·licitar igualment el reconeixement d'aquests estudis com a segona llengua estrangera. En aquest cas, el centre on s'imparteixen aquestes classes és el que ha d'acreditar la participació de l'alumne en aquesta activitat.

El tràmit que han de fer les famílies dels alumnes és el següent:

- a. Sol·licitar al centre el reconeixement dels estudis com a matèria optativa de segona llengua estrangera. Aquesta sol·licitud cal fer-la cada any.
- b. Adjuntar el comprovant de matrícula.
- c. Presentar al centre, a final de curs, el certificat o diploma de superació dels estudis expedit per l'organització responsable.

El reconeixement de la formació com a segona llengua estrangera s'ha de fer efectiu en finalitzar el curs acadèmic.

Cal fer constar, en l'expedient de l'alumne i en la columna de segona llengua estrangera, la llengua corresponent amb l'esment que està convalidada.

El reconeixement està condicionat a la valoració favorable del seguiment de l'alumne. Atès que totes aquestes possibilitats es fonamenten en el fet de simultaniejar estudis ordinaris, la sol·licitud s'ha de renovar cada curs. El reconeixement de la formació en cursos posteriors queda supeditada a l'acreditació de la superació del curs previ.

L'alumne pot cursar, si ho desitja i dins de l'horari lectiu, una altra optativa que ofereixi el centre educatiu.

3.2 Els suports lingüístics complementaris

3.2 La participació en programes de mobilitat internacional

Abans del 15 de gener, el centre ha d'informar els serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, el Consorci d'Educació, de l'activitat de mobilitat que durà a terme i, concretament, del tipus d'activitat, la seva vinculació amb el currículum, el lloc de l'estada, la durada i el nombre d'alumnes que es preveu que hi participaran. Ha d'informar també dels professors implicats, tot indicant-ne el nom i els cognoms i el càrrec que ocupen.

Els centres han de garantir que l'alumne que marxa temporalment a l'estranger en virtut d'un projecte internacional en què participa (per exemple, [Erasmus+](#)) continua matriculat en el centre d'origen. També ha de garantir, a través de la comissió o la junta d'avaluació, i prenent en consideració els resultats d'avaluació en el centre o centres estrangers, l'avaluació de l'alumne que ha participat en una acció de mobilitat en el curs corresponent. De la mateixa manera, ha de planificar el seguiment i tutorització a distància de l'alumne, tal com estigui establert en el programa en què participa aquest alumne.

Si el centre acull alumnes estrangers en reciprocitat per la participació en un programa o projecte internacional, els ha de matricular temporalment en el centre educatiu, amb coneixement previ de l'inspector o inspectora del centre, i informar-ne els serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, el Consorci d'Educació, sempre que l'estada d'aquests alumnes comporti l'assistència regular a les classes ordinàries per un període superior a un mes.

3.3.1 Auxiliars de conversa en llengua estrangera

Els centres que, dins o fora de l'horari lectiu, disposen d'auxiliars de conversa d'altres països, voluntaris lingüístics, practicants de màsters universitaris internacionals o professors complementaris de llengües d'origen, han de vetllar per l'acollida adequada d'aquests professionals, perquè es coordinin amb la resta del claustre i per la coherència de les seves activitats en relació amb el projecte lingüístic del centre.

En aquest sentit, és responsabilitat de la direcció dels centres acollidors d'un auxiliar de suport lingüístic:

- a. Designar un o una docent com a persona responsable de tutoritzar les activitats de l'auxiliar de conversa.
- b. Informar el claustre i la comunitat educativa del centre de l'arribada de l'auxiliar de suport lingüístic i de les seves funcions.
- c. Assignar a l'auxiliar un horari a la seva arribada al centre. Aquest horari ha d'incloure reunions periòdiques de coordinació amb el tutor o tutora per planificar les activitats amb l'alumnat.
- d. Informar l'auxiliar sobre el funcionament del centre i els recursos disponibles.
- e. Vetllar perquè l'auxiliar de conversa estigui sempre acompanyat del seu tutor o tutora o d'un altre docent a l'aula.
- f. Facilitar l'assistència de l'auxiliar de conversa i del tutor o tutora, o un altre docent amb qui col·labori, a les reunions informatives o sessions formatives organitzades pels serveis territorials corresponents o el Consorci d'Educació de Barcelona.
- g. Lliurar a l'auxiliar un certificat signat per la direcció del centre que acrediti el temps que ha romàs en el centre i les activitats que hi ha fet.

El docent que exerceix de tutor o tutora de l'auxiliar de conversa té les responsabilitats següents:

- a. Posar-se en contacte amb l'auxiliar assignat abans de la seva arribada a Catalunya, si escau, per facilitar-li informació d'interès.
- b. Oferir-li ajuda per a la plena integració en el centre i el seu entorn, així com en els primers tràmits després de la seva arribada (recerca d'allotjament, obtenció o renovació del NIE, certificat de residència, sol·licitud d'assistència mèdica, etc.) o altres de necessaris.
- c. Controlar l'assistència i l'horari de l'auxiliar.
- d. Informar l'equip directiu del centre de les possibles incidències.
- e. Assistir a les reunions o sessions informatives i/o formatives que organitzen els serveis territorials corresponents o el Consorci d'Educació de Barcelona.
- f. Vetllar per la bona coordinació entre l'auxiliar i el professorat amb qui col·labora.
- g. Coordinar-se amb els professors amb qui també col·labora l'auxiliar de conversa.
- h. Donar comptes de la tasca de l'auxiliar de conversa mitjançant els formularis de

valoració que es puguin enviar des dels organismes que gestionen el programa: el Ministeri d'Educació i Formació Professional i/o el Departament d'Educació.

Tots els professors que incorporen en les seves classes l'auxiliar de conversa han de fer el següent:

- a. Planificar i organitzar el treball de l'auxiliar a la classe.
- b. Assistir-lo en les seves tasques.
- c. Participar en l'informe final de l'activitat.

Si el suport lingüístic prové d'un programa oficial en la gestió del qual intervé el Departament d'Educació i se'n detecta un ús irregular d'aquest recurs o un ús no previst en el programa, el Departament es reserva el dret de retirar-ne el suport i d'ubicar-lo en un altre centre educatiu.

Les vies principals per obtenir un recurs d'assistència lingüística són les següents:

1. Programa d'auxiliars de conversa del Ministeri d'Educació i Formació Professional. La informació sobre requisits de participació, terminis i criteris d'adjudicació està disponible al Portal de centres.
2. Programes de suport educatiu dels consistoris municipals. En aquest cas, l'ajuntament implicat ha de signar prèviament un acord de col·laboració amb el Departament d'Educació, que ha d'especificar la destinació del recurs i garantir-ne la preparació suficient per tal d'exercir correctament la seva tasca.
3. Assistents de conversa universitaris:
 - a. Mitjançant la plataforma www.erasmusintern.org de la Comissió Europea. Aquesta plataforma té l'objectiu de facilitar la cerca de pràctiques laborals a estudiants universitaris que volen accedir a un ajut Erasmus+. Els centres educatius es poden oferir, un cop registrats a la plataforma, com a centres acollidors de pràctiques i poden contactar amb estudiants universitaris d'arreu d'Europa interessats a fer una estada de pràctiques a Catalunya. El centre acollidor ha de verificar que el candidat disposa efectivament d'una beca Erasmus+, tramitada a través de la seva universitat d'origen, per cobrir les despeses d'allotjament i manutenció pròpies de l'estada. El centre acollidor signa un acord d'aprenentatge (*Learning agreement*) amb l'estudiant i amb la universitat d'origen de manera prèvia a l'inici de l'activitat.
 - b. Mitjançant universitats catalanes que disposen d'acords de col·laboració amb universitats d'altres països, pels quals estudiants estrangers fan estades temporals a Catalunya. Aquests estudiants poden dur a terme tasques de voluntariat i d'assistència lingüística en centres educatius sota la tutela de la universitat catalana de referència.
4. Els assistents o auxiliars de conversa no substitueixen en cap cas la tasca del docent, i no duen a terme en cap cas tasques d'avaluació, tutoria, vigilància ni supervisió dels alumnes.

Els centres que tenen concedida l'homologació del batxillerat i del *baccalauréat* francès (Batxibac) i/o altres programes lingüístics institucionals tenen preferència en l'assignació d'auxiliars de conversa, sempre que ho demanin dins dels terminis establerts i sempre que els recursos disponibles ho permetin.

3.3.2 L'atenció lingüística individualitzada en el primer ensenyament

Quan una família ho sol·liciti, els equips directius o els titulars dels centres han d'adoptar les mesures organitzatives pertinents per prestar l'atenció individualitzada en castellà en el primer ensenyament a què fa referència l'[article 11.4](#) de la Llei d'educació, de manera que es faci compatible la pertinença al grup classe amb l'especificitat dels aprenentatges d'aquests alumnes. El director o directora del centre ha de comunicar als serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, al Consorci d'Educació les necessitats derivades de l'organització de l'atenció individualitzada en castellà en el primer ensenyament que no puguin ser ateses amb els recursos del centre.

3.3.3 L'atenció als alumnes de procedència estrangera

Correspon a cada centre preveure les mesures específiques de suport educatiu destinades a assegurar un bon acolliment dels alumnes nouvinguts, entre les quals hi ha, a partir del cicle mitjà, el recurs de l'aula d'acollida. Tenen el suport d'aquest recurs els alumnes nouvinguts de nacionalitat estrangera que s'han incorporat per primera vegada al sistema educatiu a Catalunya en els vint-i-quatre mesos darrers o, excepcionalment, quan procedeixen d'àmbits lingüístics i culturals molt allunyats del català i s'hi han incorporat en els darrers trenta-sis mesos.

Els centres educatius disposen d'informació al web de la XTEC, a l'apartat [Alumnat nouvingut](#) i al document [Projecte de convivència. Acollida](#).

En el procés d'incorporació d'alumnes estrangers als centres educatius hi ha també alumnes d'origen estranger, no estrictament nouvinguts, que no tenen com a llengua familiar cap de les llengües oficials a Catalunya i que poden necessitar un suport lingüístic per seguir el currículum ordinari. Aquest suport lingüístic específic consisteix en un conjunt d'actuacions que tenen com a finalitat afavorir l'èxit personal, educatiu, escolar i social dels alumnes d'origen estranger. Els alumnes susceptibles de rebre aquest suport són els següents:

- Alumnes nouvinguts quan assisteixen a l'aula ordinària
- Alumnes de 1r i 2n de primària no castellanoparlants que han iniciat l'escolarització a Catalunya però que tenen un coneixement molt limitat de les dues llengües oficials i que, per tant, necessiten un suport específic en l'àmbit lingüístic i relacional, especialment pel que fa a la llengua oral.
- Alumnes de cicle mitjà i cicle superior de primària i d'ensenyament secundari

obligatori que es troben en alguna d'aquestes situacions:

- Alumnes que s'han incorporat tardanament al sistema educatiu a Catalunya i que tenen un coneixement limitat de la llengua vehicular dels aprenentatges.
 - Alumnes que han superat els dos anys o, excepcionalment, els tres anys d'estada a l'aula d'acollida i que es troben en procés d'assolir el domini del llenguatge acadèmic que es necessita per accedir al currículum ordinari.
 - Alumnes que, tot i haver estat escolaritzats a Catalunya en algun moment, han fet posteriorment part de l'escolarització en un altre estat, cas en què cal prioritzar l'atenció als alumnes no castellanoparlants.
- Alumnes d'origen estranger que s'incorporen al sistema educatiu de Catalunya a l'ensenyament postobligatori.
 - En el cas dels alumnes d'educació infantil, es considera que els objectius previstos al currículum per a aquesta etapa, com ara l'estimulació de la llengua oral i la descoberta del codi lectoescriptor, ja donen resposta a les necessitats dels alumnes d'origen estranger. No obstant això, també pot ser necessari aplicar estratègies específiques de suport per a aquesta etapa, especialment pensades per a alumnes que provenen de famílies no castellanoparlants.

El suport lingüístic i social es concreten en l'adequació, si escau, de les metodologies i les estratègies organitzatives en totes les àrees i matèries per tal de proporcionar un suport efectiu als alumnes de procedència estrangera i afavorir-ne l'èxit escolar i social. Per garantir la màxima qualitat en l'atenció d'aquests alumnes, es recomana promoure en els centres amb una presència significativa d'alumnes d'origen estranger la incorporació de docents amb el perfil professional d'immersió i suport lingüístic.

Normalment, els professors que es destinen a fer suport lingüístic i social es vinculen a les dotacions addicionals que tenen els centres per atendre la diversitat en funció de la seva complexitat.

Cal coordinar, si escau, l'aula d'acollida amb les actuacions de suport lingüístic i social.

Consideracions generals:

- És prioritària l'atenció als alumnes nouvinguts que s'han d'atendre a les aules d'acollida.
- El director o directora del centre ha de nomenar com a referent un coordinador o coordinadora de llengua, interculturalitat i cohesió social que, conjuntament amb l'equip directiu, participi en l'organització i optimització del recurs i en propiciï la coherència i la continuïtat dins del centre educatiu.
- El centre pot disposar del suport de l'assessor o assessora LIC per a les orientacions metodològiques i organitzatives.
- El pressupost del centre ha de garantir i preveure la dotació econòmica per a l'aula d'acollida.
- L'adaptació del currículum a les necessitats immediates d'aprenentatge dels

alumnes nouvinguts i dels alumnes de procedència estrangera en general, quan escaigui, pot fer molt convenient l'elaboració d'un pla de suport individualitzat i l'aplicació de les mesures, actuacions i suports que s'hi ha planificat.

- L'avaluació dels processos d'aprenentatge d'aquests alumnes s'ha de dur a terme amb relació als objectius del seu pla de suport individualitzat i a la personalització del currículum. En els casos d'alumnes de procedència estrangera que s'incorporen al sistema educatiu a Catalunya per primera vegada durant el segon o el tercer trimestre del curs escolar i que no tenen com a llengua familiar cap de les llengües oficials a Catalunya, es pot decidir, temporalment, no avaluar-los algunes de les àrees, a proposta de la direcció del centre i amb l'autorització de la direcció dels serveis territorials o del Consorci d'Educació de Barcelona ([Ordre ENS/164/2016](#), de 14 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària). En el cas de secundària, segons l'[Ordre ENS/108/2018](#), de 4 de juliol, per la qual es determinen el procediment, els documents i els requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria, el pla de suport individualitzat ha de determinar els criteris d'avaluació i de pas de curs, d'acord amb els objectius d'aprenentatge i les competències que s'hi hagin acordat. Excepcionalment, el pla pot comportar que temporalment algunes de les matèries no s'avaluïn.

10 Normativa d'aplicació (el tractament i l'ús de les llengües al sistema educatiu. El projecte lingüístic)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació: [títol III](#), del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya, articles del 9 al 18 (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017)
- [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 6945, de 28.8.2015)
- [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (DOGC núm. 6900, de 26.6.2015)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius: article 5.1 (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Ordre ENS/108/2018](#), de 4 de juliol, per la qual es determinen el procediment, els documents, els requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 7659, de 9.7.2018)
- [Ordre ENS/164/2016](#), de 14 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària (DOGC núm. 7148, de 23.6.2016)

Objectius prioritaris i línies estratègiques del sistema educatiu

1 Objectiu: la transformació i la millora educativa

L'objectiu prioritari del sistema educatiu català és desenvolupar un sistema educatiu cada vegada més competencial, amb una capacitat d'adaptació als canvis constants, que situï l'alumne com a protagonista actiu del seu procés d'aprenentatge i com a ciutadà crític en una societat democràtica.

Línies estratègiques

- Promoure un model de professorat competent i compromès amb el projecte educatiu del centre, que exerceixi un lideratge orientat a la qualitat i a la millora de tots els alumnes.
- Fomentar un lideratge distribuït dels equips directius i de la Inspecció d'Educació, orientat a la transformació i la millora educativa.
- Reforçar l'autonomia dels centres per construir projectes adaptats a cada realitat amb l'acompanyament i suport de l'Administració educativa.
- Estructurar un sistema de xarxes de treball i d'aprenentatge entre els centres per tal de compartir objectius, recursos, capacitats i posar en valor pràctiques d'èxit educatiu a tots els centres del país i impulsar una política educativa centrada en sumar esforços, que garanteixi l'aprenentatge entre iguals i elimini qualsevol competència entre centres.
- Generar les condicions necessàries per assegurar la inclusió i combatre la segregació amb l'objectiu de garantir el dret a l'educació en igualtat d'oportunitats i eliminar radicalment tot tipus de violència.
- Bastir un servei públic compromès amb l'equitat i l'assoliment de l'escolarització equilibrada, que respecti la diversitat de projectes i la seva estabilitat a partir d'un finançament equitatiu, i en què l'educació pública sigui l'eix vertebrador del sistema.
- Desplegar un model educatiu que reforci la participació activa de les famílies en l'educació dels seus fills, la corresponsabilitat dels ajuntaments amb l'Administració educativa i la interconnexió amb l'entorn, capaç de donar resposta comunitària als reptes educatius.
- Consolidar el model lingüístic del país, potenciant la llengua catalana com a vehicular dins un projecte plurilingüe i intercultural.
- Estendre la innovació en el procés d'ensenyament i aprenentatge, amb base científica, i amb l'impuls de la cultura avaluadora, com a motor de millora i de transformació educativa.
- Avançar cap a una Administració que promogui un projecte educatiu de país que, des del diàleg i el consens, afavoreixi l'autonomia, la millora i l'estabilitat del sistema educatiu.

2 Normativa d'aplicació (objectius prioritaris del sistema educatiu)

- [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació (BOE núm. 106, de 4.5.2006).
- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009).
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010).

Participació de la comunitat educativa

1 La comunitat escolar

La [Llei d'educació](#) estableix que la comunitat escolar està integrada pels alumnes, mares, pares o tutors, personal docent i altres professionals d'atenció educativa que intervenen en el procés d'ensenyament en el centre, personal d'administració i serveis del centre, i la representació municipal i, en els centres privats, els representants de la titularitat.

La comunitat escolar ha de vetllar per la inclusió de la coeducació en tots els processos educatius, el foment de la igualtat de gènere, d'acord amb els objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030 de la UNESCO (ODS 5). Així mateix ha de potenciar la igualtat d'oportunitats en el marc de l'educació inclusiva i la prevenció de la violència masclista.

El consell escolar és l'òrgan de participació de la comunitat escolar en el govern del centre.

El claustre de professors és l'òrgan de participació del professorat en el control i la gestió de l'ordenació de les activitats educatives i del conjunt dels aspectes educatius del centre.

En els centres del Servei d'Educació de Catalunya, els membres de la comunitat escolar estan representats en el consell escolar, la composició i el funcionament del qual s'estableixen en les normes d'organització i funcionament del centre, d'acord amb el projecte educatiu i la normativa vigent ([articles 27 i 28](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, i, específicament per als centres públics, els [articles 45 i 46](#)). En aquest sentit, cal tenir en compte que el Tribunal Superior de Justícia va dictaminar a favor de la nul·litat de l'[article 45.2](#) del Decret 102/2010 (DOGC núm. 6856, de 22.04.2015), per la qual cosa el secretari o la secretària del centre és membre del consell escolar del centre amb veu i sense vot.

Segons l'[article 126.2](#) de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, corroborat per l'article 27 del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, "un cop constituït el consell escolar de centre, aquest ha de designar una persona que impulsi mesures educatives que fomentin la igualtat real i efectiva entre homes i

dones".

D'acord amb els principis recollits a la Llei d'educació, el funcionament del consell escolar ha de garantir la seva participació efectiva en la presa de decisions del centre.

Les funcions del consell escolar estan regulades per la [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació i per la [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació.

El director o directora del centre ha d'impulsar estratègies per dinamitzar la participació dels diferents sectors de la comunitat escolar, adaptades a les seves característiques i particularitats. Les actuacions previstes han de formar part de la programació general anual del centre, d'acord amb els mecanismes que s'hagin establert en el projecte educatiu.

El grau i la qualitat d'aquesta participació són un element clau per assolir un centre educatiu de qualitat.

2 Escola i família. Corresponsabilitat i èxit educatiu

L'educació és un factor clau per al futur d'una societat i ateny tots els agents implicats en l'acte educatiu, però especialment les famílies i els centres educatius, com a principals agents educatius.

Si bé els centres educatius són els responsables de l'educació formal dels alumnes, la criança i la formació dels fills corresponen a la família, tal com indica la [Llei 14/2010](#), del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

En el mateix sentit, les administracions públiques tenen la responsabilitat de facilitar orientacions i eines adequades a les famílies per afavorir la seva tasca educadora i l'acompliment de les funcions, com insta la [Llei 18/2003](#), de 4 de juliol, de suport a les famílies.

Per aquest motiu, des dels centres educatius cal reforçar la família com a principal referent educatiu i responsable del creixement i de l'educació dels fills. És necessari, a més, dur a terme un treball conjunt de l'escola i la família que permeti una acció coherent i coordinada. El centre educatiu i la família comparteixen un mateix objectiu: l'èxit educatiu dels alumnes.

En el web [Família i Escola: Junts x l'Educació](#), el Departament d'Educació ofereix a les famílies informació sobre el procés escolar dels fills i orientacions i recursos per facilitar-ne la tasca educadora. Els centres educatius trobaran orientacions útils per acompanyar les famílies i implicar-les en el procés educatiu dels seus fills. Aquest web també ofereix mòduls formatius per a famílies o associacions de mares i pares.

Així mateix, el [Decret 150/2017](#), de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un

sistema educatiu inclusiu, regula la participació de les famílies en tots els processos i les transicions educatives al llarg de l'escolarització, fins a la vida adulta.

2.1 Aplicació informàtica Escola i família. Junts x l'Educació

El Departament d'Educació posa a l'abast dels centres l'eina de suport informàtic Escola i família: Junts x l'Educació (accés per als centres públics al [Portal de centres](#) i, per als centres privats, al [Portal de centres d'altres titularitats](#)), que compta amb instruments de diagnòsi, orientacions i recursos per promoure la implicació de la família en el procés educatiu dels fills i la participació en el funcionament del centre.

L'aplicació es desenvolupa a partir de sis línies d'intervenció: acollida per a les famílies, carta de compromís educatiu, informació i comunicació, participació, formació per a famílies i acció tutorial compartida. Aquestes línies es plantegen des de tres àmbits: centre, aula i entorn. La continuïtat i la coherència entre les diferents accions que es desenvolupin en els tres àmbits han de permetre donar sentit i èxit a cada línia d'intervenció.

2.2 Carta de compromís educatiu. Implicació i participació de les famílies en el procés escolar i educatiu dels fills i en el funcionament del centre

La carta de compromís educatiu és una eina que, en aplicació del projecte educatiu, facilita la cooperació entre les famílies i el centre educatiu, que ha d'expressar els compromisos d'ambdues parts per garantir la cooperació entre les accions educatives, d'acord amb l'[article 20](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, i l'[article 7](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius.

L'elaboració de la carta de compromís educatiu amb les famílies és obligatòria per als centres que imparteixen ensenyaments d'educació infantil i educació bàsica, i aconsellable per a la resta de centres que imparteixen altres ensenyaments en els quals és important la implicació de la família.

Els continguts comuns de la carta són elaborats pel centre amb la participació de la comunitat escolar i posen de relleu aquests aspectes de la cultura i el funcionament del centre, en els quals és imprescindible la vinculació i el treball conjunt d'ambdues parts. La carta de compromís educatiu s'aprova dins del projecte educatiu del centre i la seva avaluació s'emmarca en l'avaluació interna del centre.

El centre i la família han de formalitzar la carta de compromís amb els seus continguts comuns en el moment de la matrícula. Aquesta l'ha de signar el pare, mare o tutor o tutora legal de l'alumne i el director o directora del centre públic o el o la titular del centre privat concertat. Per a més informació vegeu les [Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu](#).

D'altra banda, i d'acord amb l'[article 7.4](#) del Decret 102/2010, la carta de compromís educatiu ha de fer referència al seguiment de l'evolució de l'alumne. En aquest sentit, és convenient afegir, als continguts comuns de la carta, altres continguts específics addicionals per al seguiment de cada alumne. Durant el primer trimestre, el pare, la mare o el tutor o tutora legal de l'alumne i el tutor o tutora del centre han de signar aquesta addenda, que ha de tenir, com a mínim, una revisió anual. A més, la pot signar l'alumne a partir del primer curs de l'educació secundària obligatòria. En el cas de l'educació primària, també cal preveure l'oportunitat que la signin els alumnes del cicle superior i que la coneguin la resta dels alumnes.

El centre i la família han de tenir constància documental de la carta de compromís, de les revisions successives i de les addendes de continguts específics.

2.3 Participació dels pares i mares i de l'AMPA

L'[article 8](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, recull que els projectes educatius han de preveure mecanismes de participació de les famílies en la vida del centre perquè així puguin contribuir a assolir els objectius educatius.

Les famílies poden participar en la vida del centre de diferents maneres i en graus molt diversos. Aquesta participació es concreta en els àmbits següents:

1. Acompanyament en el procés escolar.

Tenint en compte que les famílies són les primeres responsables de l'educació dels seus fills, han de poder acompanyar-los en el procés escolar. Els centres educatius, per la seva part, han de facilitar aquest acompanyament, tot impulsant l'acció tutorial compartida entre escola i família per tal de portar a terme una acció educativa coherent i coordinada.

2. Participació de les famílies en els òrgans de representació del centre.

Els centres han de garantir la participació de les famílies en el funcionament del centre a través dels òrgans de representació, com ara el consell escolar i les comissions que se'n deriven. També han de facilitar la informació necessària a cada moment, d'acord amb la [Llei 19/2014](#), de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

3. Participació de les famílies a través de l'AMPA.

D'acord amb l'[article 26.1](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, les mares i els pares dels alumnes matriculats en un centre poden constituir associacions, que es regeixen per les lleis reguladores del dret a l'educació, per les normes

reguladores del dret d'associació, per les disposicions establertes per aquesta Llei i les normes de desplegament i pels estatuts de l'associació.

L'[article 26.2](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, estableix que les associacions de mares i pares d'alumnes tenen per finalitat essencial facilitar la participació de les mares i els pares en les activitats del centre, a més de les establertes per la normativa vigent i les que determinin els estatuts de les associacions esmentades. En aquest sentit, han de vetllar en tot moment per les dades personals de què disposen, d'acord amb la normativa del dret a la privacitat: [Reglament \(UE\) 2016/679](#) del Parlament i el Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa a tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades), publicat al DOUE el 4.05.2016.

D'altra banda, l'[article 3](#) del Decret 202/1987, de 19 de maig, pel qual es regulen les associacions de pares d'alumnes, estableix, entre els objectius de les AMPA, col·laborar en les activitats educatives del centre, cooperar amb el consell escolar per programar activitats complementàries, extraescolars o de serveis, promoure les activitats de formació de pares i mares, tant des del vessant cultural com de l'específic de responsabilització en l'educació familiar, i promoure la participació dels pares i mares en la gestió del centre.

Per a les activitats que l'AMPA organitzi, d'acord amb l'[article 54.5](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, ha de contractar una pòlissa d'assegurances que cobreixi la seva responsabilitat civil i la del personal al seu servei, derivada de l'ús i de l'activitat i pels danys i perjudicis que es puguin ocasionar durant la seva realització. Aquesta pòlissa pot incloure la cobertura d'assegurança d'accidents i de responsabilitat civil i patrimonial per al cas que un pare, una mare o un tutor o una tutora legal participi de forma excepcional en una activitat lectiva o complementària del centre. En aquest cas, la persona participant ha de formalitzar una declaració responsable de no haver estat condemnada per sentència ferma per delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual ni per delictes de tràfic d'éssers humans. Tampoc ha de tenir sentència ferma de delicte o mesures fermes o cautelars d'allunyament contra algun membre de la comunitat educativa.

4. Construcció d'un projecte compartit.

Sentir-se part d'un projecte és la millor manera d'establir vincles i crear sinergies entre la família i el centre educatiu. Les famílies poden participar en espais formals de col·laboració amb el centre a través de comissions mixtes, que permeten compartir objectius i significats, i construir iniciatives educatives en un

projecte comú. D'altra banda, els espais informals de relació són també espais idonis per incentivar la participació de les famílies i fomentar la reflexió conjunta. Les jornades festives, les celebracions, les sales o espais de trobada per a famílies, els grups de debat o de lectura, etc., són bons exemples d'aquest tipus d'espais.

Per poder afavorir la implicació de les famílies en els processos que es donen als centres educatius, calen canals d'informació eficaços que els permetin disposar de la informació necessària en tot moment per poder participar.

2.4 Formació de les famílies

El context social és una realitat canviant i, en conseqüència, la tasca d'educar es fa cada vegada més complexa. És per aquest motiu que la formació de pares i mares per educar els fills adquireix tot el seu sentit.

Els centres educatius han d'impulsar conjuntament amb l'AMPA espais formatius que ajudin les famílies a desenvolupar la seva tasca educadora.

En aquest sentit, les escoles de pares i mares, les xerrades informatives, les sessions i els tallers formatius, les trobades pedagògiques, etc. ofereixen espais on les famílies poden ampliar coneixements, resoldre dubtes o rebre orientacions que els facilitin la seva tasca educadora.

Al web [Família i Escola: Junts x l'Educació](#) trobareu mòduls formatius per a famílies, alguns dels quals tenen relació amb mòduls formatius proposats per a l'alumnat.

3 La comunitat educativa

L'[article 19.1](#) de la Llei 12/2009, d'educació, estableix que la comunitat educativa està integrada per totes les persones i les institucions que intervenen en el procés educatiu: en formen part els alumnes, les famílies, els professors, els professionals d'atenció educativa i el personal d'administració i serveis, l'Administració educativa, els ens locals i els agents territorials i socials i les associacions que els representen, i també els col·legis professionals de l'àmbit educatiu, l'associacionisme educatiu, les entitats esportives escolars, i els professionals, les empreses i les entitats de lleure i de serveis educatius.

L'[article 91.2](#) de la mateixa Llei 12/2009 explicita que el projecte educatiu del centre contribueix a impulsar la col·laboració entre els diversos sectors de la comunitat educativa.

En el marc del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, l'exercici de l'autonomia es desenvolupa entorn del seu projecte educatiu i s'articula, entre altres instruments, a través de les concrecions curriculars del projecte educatiu i de les normes d'organització i funcionament del centre. Un dels principis organitzatius que regeixen el sistema educatiu és l'adequació de l'acció educativa per millorar el

rendiment escolar en l'educació bàsica. La participació de la comunitat educativa implicada en programes educatius afavoreix assolir l'objectiu de millora de l'èxit educatiu i de la convivència.

4 Projectes educatius territorials

L'[article 4](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius, defineix que el projecte educatiu del centre ha de contribuir a impulsar la col·laboració entre els diversos sectors de la comunitat educativa i la relació entre el centre i l'entorn social, tenint en compte, si n'hi ha, els projectes educatius territorials.

El centre educatiu ha d'estendre l'acció educadora més enllà del centre i ha de col·laborar en el treball en xarxa amb els diferents agents educatius de l'entorn, per facilitar la continuïtat i la coherència entre l'educació formal i no formal dels infants i joves.

En aquest sentit els centres han de procurar:

- coordinar-se i col·laborar amb els altres centres educatius de l'entorn i amb els serveis educatius que hi intervenen;
- potenciar el treball i l'aprenentatge en xarxa amb el teixit associatiu i corporatiu de la localitat per aconseguir la continuïtat i coherència educativa i fomentar la inclusió social dels alumnes i les famílies;
- promoure la implicació de les famílies en els processos escolars i educatius dels fills i la participació en la vida del centre i de l'entorn social;
- promoure la participació dels alumnes en el teixit associatiu de l'entorn;
- facilitar l'obertura del centre i els espais i recursos necessaris per desenvolupar activitats lligades amb el treball de l'entorn, i propiciar-hi la participació de tots els alumnes, amb una cura especial per als alumnes amb més necessitats;
- promoure projectes d'àmbit comunitari.

5 Plans educatius d'entorn

Els plans educatius d'entorn són una proposta educativa que té per finalitat donar una resposta integrada i comunitària a les necessitats educatives dels membres més joves de la societat, coordinant i dinamitzant l'acció educativa en els diferents àmbits de la vida dels infants i joves. S'adrecen a tots els alumnes i a tota la comunitat educativa, però amb una especial sensibilitat als sectors socials més desfavorits.

Els plans educatius d'entorn tenen com a objectiu aconseguir l'èxit personal i educatiu de tots els alumnes i contribuir a la cohesió social mitjançant l'equitat, l'educació intercultural, el foment de la convivència i l'ús de la llengua catalana.

L'element estratègic clau és aconseguir continuïtat i coherència entre les accions dels diferents agents educatius que operen en un territori, en el benentès que l'èxit educatiu té més a veure amb la continuïtat i coherència de les diferents actuacions que reben els infants i joves, que no pas amb la suma de moltes accions sovint descoordinades.

Els centres educatius que pertanyen a un pla educatiu d'entorn han de:

- participar en la diagnosi de necessitats, la definició d'objectius i el desenvolupament d'actuacions que, en el marc de la seva competència, donin resposta als objectius del pla educatiu d'entorn;
- sensibilitzar i formar els membres de la comunitat escolar en els principis i objectius del pla educatiu d'entorn;
- alinear el projecte educatiu de centre amb els objectius de plans i programes socioeducatius de la xarxa: pla educatiu d'entorn, pla educatiu de ciutat...;
- incloure en el projecte educatiu del centre els objectius compartits amb el pla educatiu d'entorn;
- incloure en la programació general anual del centre les actuacions previstes en el pla educatiu d'entorn;
- crear els espais i plataformes necessaris per conèixer, col·laborar i interactuar amb els diferents nodes de la xarxa;
- facilitar la participació dels membres de la comunitat escolar (docents, altres professionals de l'educació, alumnes, famílies,...) en els grups de treball del pla educatiu d'entorn;
- planificar la formació des d'una doble perspectiva complementària: les necessitats del centre i les necessitats de la xarxa, utilitzant la xarxa com un instrument d'expansió de la innovació i, alhora, beneficiant-se de la capacitat innovadora de la xarxa;
- alinear el pla de projecció del centre amb el de la xarxa. Compartir recursos de difusió i símbols identitaris que contribueixen a enfortir els vincles entre els membres de la xarxa i a reforçar el sentiment de pertinença;
- concebre el centre com un equipament educatiu de la xarxa obert a l'entorn: el centre alimenta la xarxa i, alhora, se'n nodreix per millorar les oportunitats educatives dels alumnes;
- connectar temps i espais educatius per tal d'orientar l'alumnat i les seves famílies sobre les activitats no formals que ofereix l'entorn, atenent les seves necessitats i interessos.
- proporcionar un contínuum orientatiu que compti també amb els recursos i professionals del territori.

Al [web de la XTEC](#) es poden consultar el [Document marc del pla educatiu d'entorn](#), i d'altres recursos, orientacions i pràctiques compartides.

Així mateix, el Departament d'Educació posa a l'abast dels centres i els territoris una eina per facilitar l'elaboració, en el marc dels plans educatius d'entorn, de [projectes](#)

[d'àmbit comunitari \(PdAC\)](#) per donar una resposta comunitària als reptes educatius sobre temes diferents: convivència, famílies, impuls a la lectura, esports i suport a la tasca escolar.

D'altra banda, en compliment de la [Resolució PRE/2073/2014](#), de 8 de setembre, per la qual s'aprova el Pla estratègic d'esport escolar de Catalunya, 2013-2020, els coordinadors del Pla català d'esport a l'escola dels centres que formen part d'un pla educatiu d'entorn, han de participar en un grup de treball amb agents esportius del territori per donar una resposta comunitària a les necessitats del territori, a partir d'una diagnosi de necessitats, la concreció d'uns objectius comuns i un marc d'actuacions.

6 Personal funcionari docent i/o inspector jubilat col·laborador amb els centres públics i serveis educatius

L'[article 105.4](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, estableix que l'Administració educativa ha d'afavorir l'aprofitament de l'experiència professional dels professors jubilats i dels inspectors d'educació jubilats que ho desitgin, per mitjà de la seva incorporació als centres i als serveis educatius, sense ocupar-hi llocs de plantilla, i la [disposició addicional setzena](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, estableix que s'han de preveure les garanties necessàries per assegurar la cobertura de la responsabilitat civil derivada de qualsevol acció o omissió que resulti de la presència i actuació dels professionals jubilats en els centres i serveis educatius.

A la [Resolució ENS/1479/2014](#), de 18 de juny, es detallen els criteris per a la col·laboració del professorat jubilat i dels inspectors d'educació jubilats amb els centres públics i serveis educatius.

Es disposa d'un protocol per gestionar la col·laboració del personal funcionari públic docent i/o inspectors jubilats en projectes dels centres públics, serveis educatius o plans educatius d'entorn. Aquest protocol, que es pot consultar al [Portal de centre](#), distingeix diferents processos: quan els docents i/o inspectors jubilats es dirigeixen directament al centre o serveis educatius, quan es dirigeixen als serveis territorials i quan es dirigeixen als serveis centrals.

Per establir la col·laboració s'ha de seguir el procediment següent:

- Cal incloure la col·laboració en la programació general anual de centre, amb l'avaluació prèvia del consell escolar.
- Els docents o inspectors jubilats que col·laboren han de signar una carta de compromís que custodia el mateix centre.
- Els docents o inspectors jubilats que col·laboren han de formalitzar el model de

declaració responsable de no haver estat condemnat per sentència ferma per delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual ni per delictes de tràfic d'éssers humans.

- El director o directora del centre ha de formalitzar el model de col·laboració amb el centre educatiu.
- El director o directora del centre ha d'enviar als serveis territorials d'Educació corresponents o, si escau, al Consorci d'Educació de Barcelona, una còpia del model de col·laboració i de la declaració responsable de no haver estat condemnat per sentència ferma per delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual ni per delictes de tràfic d'éssers humans.

La col·laboració dels docents i/o inspectors jubilats ha de ser voluntària, sense compensació econòmica, i no ha de suplir mai un lloc de treball remunerat.

Si la col·laboració és de suport als alumnes i es fa dins l'horari lectiu, s'ha de dur a terme sempre conjuntament amb el docent responsable.

Els centres i serveis educatius que gaudeixin de la col·laboració dels docents i/o inspectors jubilats han de garantir el desenvolupament correcte del servei entre tots els agents que hi intervenen i respectar els límits de les atribucions respectives.

El Departament d'Educació té contractada una assegurança de responsabilitat patrimonial i civil i d'accidents al personal funcionari docent jubilat i/o inspectors jubilats que col·laboren en tasques de suport educatiu en centres públics i serveis educatius. Els centres vetllaran per mantenir la reserva de les dades personals que es derivin d'aquestes activitats d'acord amb la normativa de privacitat vigent.

7 Normativa d'aplicació (participació de la comunitat educativa)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009), articles [19](#), [20](#), [26](#), [91](#), [105](#), [148](#), [152](#)
- [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació (BOE núm. 106, de 4.5.2006)
- [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017).
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010), articles [2](#), [4](#), [7](#), [8](#), [27](#), [28](#), [45](#), [46](#), [54](#) i [DA setzena](#).
- [Decret 202/1987](#), de 19 de maig, pel qual es regulen les associacions de pares d'alumnes (DOGC núm. 854, de 19.6.1987)
- [Resolució ENS/1479/2014](#), de 18 de juny, dels criteris per a la col·laboració del

professorat jubilat i dels inspectors d'educació jubilats amb els centres públics i serveis educatius (DOGC núm. 6653, de 30.6.2014)

- [Resolució, PRE/2073/2014](#), de 8 de setembre, per la qual s'aprova el Pla estratègic d'esport escolar de Catalunya, 2013-2020 (DOGC núm. 6707, de 16.09.2014)